

HAMMOND

Model XE-1

Gebbruikershandleiding

Door: Eppo Schaap
Epdisch Muziekproducties

Hammond XE-1 Nederlandstalige praktijkhandleiding

Wat u eerst moet weten

Uw Hammond XE-1 is ontworpen om u de ware en authentieke klank van Hammond harmonische drawbars te verschaffen met daarnaast een grote variëteit aan andere klanken en functies om u een hoge mate van flexibiliteit te geven bij de wijze waarop u wilt spelen.

Deze handleiding is praktijkgericht en behandelt de functies van de XE-1 in de volgorde waarin u ze waarschijnlijk in de praktijk leert kennen als u met het instrument begint. De belangrijkste bedieningsroutines en menu's worden behandeld. De volgorde waarin de onderwerpen worden behandeld wijkt enigszins af van die in de Engelstalige handleiding. Ook zult u merken dat de onderwerpen korter en bondiger worden beschreven. Bewaar de Engelstalige handleiding in ieder geval zorgvuldig naast deze Nederlandstalige praktijkhandleiding.

De informatie in deze handleiding wordt gepresenteerd op twee niveaus. Deze twee niveaus hebben beide een verschillende opmaak, zodat u ze gemakkelijk van elkaar kunt onderscheiden. Tekst in het grote standaard lettertype behandelt altijd basisinformatie. Dit zijn de feiten en bedieningsroutines die iedereen moet weten om met de XE-1 te kunnen omgaan en erop te spelen.

Tekst in kleinere opmaak behandelt functies die wat dieper gaan en die u lang niet altijd in de praktijk nodig zult hebben. Meestal zijn dit functies die in de speciale menu's van het informatiedisplay te vinden zijn. Misschien zijn er zelfs functies bij die u nooit nodig zult hebben.

Een werkwijze die u vaak zult gebruiken om speciale menu's te bereiken is die van de snelkoppeling. Veel knoppen op het bedieningspaneel van de XE-1 hebben een tweede functie als u ze wat langer vasthoudt. Ze brengen u dan naar een menupagina waar u speciale instellingen kunt maken voor de betreffende functie. Dit noemen we snelkoppelingen. Probeer het maar eens uit met knoppen zoals Split, Auto Band en nog veel meer.

Lees deze handleiding van begin tot eind. De volgorde van de onderwerpen is bewust gekozen. Breng tijdens het lezen de aanwijzingen zoveel mogelijk direct in praktijk achter uw XE-1. U hebt de bediening dan sneller onder de knie dan wanneer u alleen de handleiding leest.

Introductie

Demonstratiesongs

Luister eerst eens op uw gemak naar waar uw XE-1 allemaal toe in staat is door de ingebouwde demo's te starten. U leert hiermee gelijk de werking van het informatiedisplay en zijn bedieningsknoppen kennen.

- Druk op rode knop Demo die u linksboven op het bedieningspaneel vindt, links naast de sectie Rhythms & Styles.
afbeelding 160-1
- In het informatiedisplay ziet u nu de 7 demosongs waaruit u kunt kiezen. De 8^e optie - Overall - geeft een totaaloverzicht en laat alle demosongs achter elkaar horen.

afbeelding 159-1

De knoppen onder het informatiedisplay zijn zo gerangschikt dat ze corresponderen met de elementen, teksten of numerieke waarden die u in het scherm ziet. U bedient een dergelijk element uit het scherm altijd met de knoppen die zich loodrecht onder het betreffende element bevinden. In een aantal gevallen zijn de elementen zo breed dat er twee paar knoppen onder vallen. U kunt het betreffende element dan ook met beide paren bedienen. Zo ook in het scherm waar de namen van de demonstratiesongs worden getoond. In dit scherm kunt u bijvoorbeeld de songs Welcome Hammond starten met de knop 1 onder het display maar ook met knop 2. Met de knoppen 9 en 10 kunt u bijvoorbeeld de song Drawbars starten.

- Druk op knop 3 of 4 om de song Real Sax te starten en overtuig u ervan dat uw Hammond XE-1 behalve hoogwaardige drawbarsklanken ook zeer realistische orkestinstrumenten voor u in petto heeft.
- Probeer ook andere demonstratiesongs uit en vergeet niet dat Overall (knop 15 of 16) een overzicht van alle songs laat horen.

Aansluitingen

Bijna alle aansluitingen vindt u achterop de XE-1. Uitzondering hierop is de hoofdtelefoonaansluiting die zich aan de voorkant op het bedieningspaneel net boven het disktestation bevindt.

Voor u de XE-1 in gebruik kunt nemen moet het instrument op de netstroom worden aangesloten. Plug hiervoor het bijgeleverde netsnoer in de daarvoor bestemde aansluiting met het opschrift AC IN aan de achterkant en steek het andere eind in het stopcontact.

U kunt de XE-1 ook aansluiten op een externe versterkingsinstallatie of op een externe Leslieversterker. Ook kunt u er verschillende geluidsbronnen, controlepedalen, een baspedaal en zelfs een tweede klavier op aansluiten. Zie voor gedetailleerde instructie hierover het hoofdstuk aansluitingen.

Klavieren

De XE-1 heeft feitelijk één klavier met zwarte en witte toetsen. Toch zullen we het in deze handleiding vaak over twee klavieren en baspedalen hebben. Op het instrument heten deze klavieren en pedaal respectievelijk Upper (bovenklavier), Lower (onderklavier) en Pedals (baspedalen). Dat komt omdat de XE-1 is afgeleid van een Hammondorgel met twee klavieren en baspedaal. Op het bovenklavier van zo'n orgel wordt met de rechterhand meestal de melodie gespeeld, op het onderklavier met de linkerhand de begeleidingsakkoorden en op de baspedalen met de voeten de bas. De XE-1 kan met slechts één klavier zo worden ingesteld dat het lijkt alsof er op twee klavieren en pedaal wordt gespeeld terwijl u in feite op slechts één rij toetsen speelt. Op het bedieningspaneel kunnen echter de instellingen voor boven-, onderklavier en pedaal apart worden gemaakt bij de groepen Upper, Lower en Pedals. Het klavier van de XE-1 kan worden gesplitst in twee delen waarbij het rechterdeel fungeert als bovenklavier en het linkerdeel als onderklavier. De klanken van het baspedaal kunnen worden bespeeld vanaf het linkerdeel van het klavier of via het optioneel verkrijgbare Hammond XPK-100 baspedaal.

Bedieningselementen

We nemen eerst de functies van het bedieningspaneel met u door. Hiermee zult u het grootste deel van de functies van de XE-1 gaan bedienen.

Aan/uit knop

afb6-1 De vierkante aan/uit-knop bevindt zich aan de linkerkant van het instrument, direct onder het speakerpaneel en boven twee controlewielen. U kunt aan het brandende informatiedisplay en andere oplichtende lichtjes duidelijk zien wanneer het instrument is ingeschakeld.

Mastervolumeregelaar

afb 6-2 Helemaal rechts op het bedieningspaneel vindt u de mastervolumeregelaar. Hiermee controleert u het totaalvolume van de XE-1. Als u de regelaar van u af schuift wordt het volume van de XE-1 hoger.

NB: Het volume kan ook worden geregeld met het optionele EXP-100 expressiepedaal dat achterop de XE-1 kan worden aangesloten. Als u dit pedaal aansluit werken de mastervolumeregelaar en het expressiepedaal samen, waarbij u moet bedenken dat u met het expressiepedaal het instrument nooit harder kunt zetten dan de stand waarop de mastervolumeregelaar staat. Met andere woorden: het expressiepedaal regelt het volume binnen het bereik dat is ingesteld met de mastervolumeregelaar.

Informatiedisplay

afb 6-3

Dit scherm verschaft tijdens het spelen en instellen van verschillende functies. Het display heeft drie modi: Play, Mixer en Menu.

- In **Play-modus** ziet u de stand van de drawbars, instelling van de Voices voor de andere groepen en de instellingen voor Tempo en Transpose.
- In **Mixer-modus** ziet u de drawbarinstellingen in numerieke vorm en kan het volume worden ingesteld van alle klankgroepen van de XE-1.
- In **Menu-modus** kunnen softwareparameters worden ingesteld, zoals sustainlengte, drawbarvoicing, midiparameters en andere speciale functies. Deze functies worden uitgebreider behandeld in de loop van deze handleiding.

Display Hold

afb12-1 - uitsnede Er is echter één knop waarvan u zich de werking het best direct kunt eigen maken omdat u hem misschien al snel nodig hebt. Dit is de knop Display Hold, die u direct onder het tempo/datawiel naast het display vindt.

Er zijn een aantal menupagina's in het display van de EX-1 die een beperkte tijd in het display blijven staan. Daarna wordt er teruggesprongen naar de vorige pagina. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het kiezen van klanken uit de verschillende klankgroepen. Het voortijdig verdwijnen van een dergelijk menu kan lastig zijn als u niet op tijd uw keus heeft kunnen maken.

- Druk op de knop Display Hold om het scherm dat u ziet vast te houden in het display. Er zal pas een ander scherm verschijnen als u zelf actie onderneemt, bijvoorbeeld het kiezen van een ander menu.

Drawbars

totaalafbeelding drawbars De drawbars vormen het hart en de ziel van een Hammondorgel. De XE-1 heeft twee sets van negen drawbars voor de twee (virtuele) klavieren en een set van twee drawbars voor de pedaalklanken die u tussen de twee sets voor de klavieren vindt.

Drawbars aan/uit

afb 22-2 De groep met het onderschrift Drawbars on/off is doorslaggevend voor het kunnen horen van de drawbars. Hiermee bepaalt u voor welke klavieren de drawbars hoorbaar zijn. Probeer het maar eens uit met de knop Upper Drawbar. Als deze aanstaat en er zijn één of meer drawbars van de linker set van negen drawbars op het bedieningspaneel uitgetrokken, hoort u een orgelklank als u het klavier bespeelt. Probeer verschillende drawbarcombinaties uit om kennis te maken met de werking van de drawbars. Er zijn zeer veel klankcombinaties mogelijk.

Het effect van de knoppen Lower Drawbar hoort u alleen als het klavier is gesplitst in twee delen. Dit is mogelijk met de knop Split On, direct naast de groep Drawbar on/off. Druk op de knop Split On en hij gaat branden. Het klavier is nu gesplitst in twee delen. De klank die u op het linkerdeel van het klavier speelt wordt ingesteld met rechter set van negen drawbars op het bedieningspaneel. Dit zou op een tweeklaviers orgel het onderklavier zijn.

NB2: De klank van het rechterdeel van het klavier (Upper) wordt dus ingesteld met de *linker* set drawbars en de klank van het linkerdeel van het klavier (Lower) met de *rechter* set drawbars. Dit lijkt in eerste instantie niet logisch meer is het wel als u bedenkt dat zo de rechterhand de klank kan instellen voor de linkerhand en andersom. Als één van de handen aan het spelen is kan de andere hand de klank ervoor instellen.

Instellen van het Splitpunt

Standaard wordt het klavier van de XE-1 na het indrukken van de knop Split gesplitst op de centrale c, ook wel c3 genoemd (zie afbeelding). Deze toets is de eerste noot van de klavierhelft boven het splitpunt.

afbeelding pag 53-2

Dit splitpunt kunt u ook zelf instellen. Houdt de knop Split op het bedieningspaneel een tijdje ingedrukt en in het informatiedisplay verschijnt het menu Split Edit.

afbeelding 53-1

- Met knop 4 en 12 onder het informatiedisplay kunt u het splitpunt respectievelijk verhogen en verlagen.
- Als u de knoppen 5 of 13 onder het informatiedisplay vasthoudt activeert u de Key modus. In deze modus kunt u het splitpunt met behulp van de toetsen van het klavier instellen door de toets aan te slaan die u als eerste toets van het rechterdeel wilt benoemen.

NB: De Key modus werkt alleen op het moment dat u de knoppen 5 of 13 onder het informatiedisplay vasthoudt. Het woord Key in het informatiedisplay wordt dan ook invers weergegeven.

afb 9-4 Het effect van de derde knop uit de groep Drawbar on/off - Pedal Drawbar - heeft alleen effect als u het pedaal ook kunt horen. Dit kan alleen als u het pedaal vanaf het

linkerdeel van het klavier bespeelt of als er een midi baspedaal is aangesloten (of u de XE-1 via midi vanuit een sequencer bestuurt). U kunt het baspedaal (Pedals) bespelen vanaf het klavier door de knop Pedal to Lower in te drukken. Nu hoort u de klank van het baspedaal en eventueel ook de klank van de groep Lower, als deze aanstaat. Trek één of beide drawbars van de groep Pedal Drawbars uit en u hoort dat er een lage basklank aan uw spel op het linkerdeel van het klavier wordt toegevoegd. Als u dit niet duidelijk hoort, zet dan de klank van Lower zachter of schakel Lower Drawbars helemaal uit met de middelste knop uit de groep Drawbar on/off.

Het instellen van de drawbars

Het principe van harmonische drawbars is uitgevonden door Hammond. Elke drawbar vertegenwoordigt een onderdeel van de totale orgelklank met een bepaalde toonhoogte. Drawbars komen meestal pas tot volle glorie als ze in combinatie met elkaar worden gebruikt. Om ze beter te leren kennen gebruiken we ze echter eerst een keer één voor één. Als u een drawbar naar u toetrekt wordt het volume ervan hoger. Drawbars hebben negen volumestanden (0 tot 8).

- Schuif alle drawbars terug en trek alleen de 8' drawbar uit. U hoort een sobere warme klank met een standaard toonhoogte.
- Schuif de 8' drawbar weer terug en trek nu de 4' drawbar uit. U hoort weer een sobere ronde klank, maar nu een octaaf hoger.
- U kunt ook de 8' en 4' drawbar beide uittrekken. U hoort dan een vollere klank die wel klinkt als één instrument, ook al hebben we net gezien dat het eigenlijk twee tonen zijn. De twee drawbars maken samen een vollere orgelklank dan één drawbar alleen.
- Probeer op deze manier (slechts een drawbar uittrekken) te ontdekken wat de toonhoogte van alle drawbars is.

Als u drawbars samen gebruikt zijn de volgende vuistregels misschien handig:

- De linker drawbars in een set hebben een lagere toonhoogte en maken de totaalklank donkerder maar ook voller.
- De rechter drawbars hebben een hogere toonhoogte en maken de totaalklank helderder.
- De zwarte drawbars hebben een getal met een breuk. Ze hebben een toonhoogte die tussen die van de witte drawbars in ligt en geven de totaalklank een specifieke kleur.

Zie voor meer achtergrondinformatie over drawbars pagina 19 en verder in de Engelstalige handleiding.

Percussion

Het Engelse woord percussion betekent slagwerk. Op de XE-1 vind u veel slagwerkklanken waarover later meer. De percussionklank waar we het nu over hebben heeft niets te maken met trommels of bekkens. Wel is percussion een klank die iets 'percussiefs' toevoegt aan de klank van de drawbars. Het Hammondorgel is in de jaren dertig ontstaan. Percussion was in die tijd de meest percussieve klank die met de toenmalige toonopwekkingssystemen te maken was. Deze klank is echter zo'n wezenlijk onderdeel van de Hammondklank geworden dat hij vandaag de dag nog steeds op alle Hammondinstrumenten is te vinden.

Percussion wordt gebruikt om aan de drawbarklanken een korte krachtige aanzet toe te voegen.

afb 25-1

U vindt de knoppen voor percussion rechts naast de drawbars op het bedieningspaneel. Er zijn twee soorten:

- - Second harmonic
- - Third Harmonic

Second harmonic voegt een percussionklank toe met dezelfde toonhoogte als de 4' drawbar. Third harmonic voegt een percussionklank toe met dezelfde toonhoogte als de 2 2/3 drawbar.

Met de overige twee knoppen kunt u de karakteristiek van de percussion wijzigen.

- Fast Decay laat de percussionklank sneller wegsterven.
- Soft maakt de percussion zachter ten opzichte van de drawbars. Percussion heeft verder geen eigen volumeregeling ten opzichte van de drawbars en Soft is de enige knop waarmee dit volume kan worden geregeld.

NB: Percussion maakt onderdeel uit van de groep Upper drawbars. Als deze groep wordt uitgeschakeld met de knop Upper in Drawbar On/off wordt percussion ook uitgeschakeld.

Drawbar effecten

De meeste effecten van de EX-1 worden verderop in deze handleiding behandeld. De effecten Vibrato, Chorus, Leslie, Overdrive en Drawbar Sustain zijn echter onlosmakelijk verbonden met de drawbars. Daarom worden ze nu behandeld.

Vibrato en Chorus

afbeelding 28-1

Met de drie knoppen in de sectie Vibrato regelt u voor de drawbars het vibrato en chorus-effect in drie standen.

Vibrato

- Druk op de knop V1/C1 voor een bescheiden vibrato-effect
- Druk op de knop V2/C2 voor een breder vibrato-effect
- Druk de knoppen V1/C1 en V2/C2 samen voor een vol vibrato-effect. Beide knoppen branden in dit geval.

Chorus

- Druk op de knop Chorus om het effect Chorus in te schakelen.

Chorus is een bredere variatie van het Vibrato-effect en heeft ook drie standen. Chorus 1, 2 en 3 stelt u net zo in als Vibrato 1, 2 en 3 hierboven. Het verschil is dat bij Chorus de gelijknamige knop ook brandt.

Vibrato en Overdrive edit pagina

Houdt één van de knoppen uit de sectie Vibrato even vast om in het informatiedisplay de Vibrato editpagina te laten verschijnen.

afbeelding 29-1

Op deze pagina kunt u de snelheid van het vibrato-effect instellen en de intensiteit van het overdrive-effect.

- Wijzig met de knoppen 3 en 11 onder het display de snelheid van het vibrato-effect
- Wijzig met de knoppen 5 en 13 de intensiteit van het overdrive-effect, waarbij u kunt kiezen uit de standen 0 - 15. Als de waarde voor overdrive op 0 staat hoort u geen overdrive-effect.

Overdrive

Overdrive is een vervormingseffect dat een rauw karakter aan de drawbarsklank kan geven. Het effect is een nabootsing van de oversturing die te horen is als u een externe Leslie versterker op een hoger dan gemiddeld volume gebruikt. Dit geluid is vooral populair in jazz en pop- en rockmuziek.

Overdrive heeft geen knop op het bedieningspaneel. De intensiteit van Overdrive wordt wel opgeslagen in Combi en Rhythm Presets.

Leslie

De Hammond XE-1 heeft een ingebouwd digitaal Leslie-effect dat een perfecte imitatie is van de klank van een externe Leslierversterker met twee rotors: een ronddraaiende hoorn die de hoge tonen versterkt en een ronddraaiende trommel (basrotor) die de lage tonen versterkt.

Externe Leslie

Via de 11-polige aansluiting achterop de XE-1 kan er echter ook een externe Leslierversterker worden aangesloten. Met de knoppen Leslie On en Leslie Fast bedient u in dit geval de externe Leslie en het interne digitale Leslie-effect wordt uitgeschakeld.

Leslie heeft twee knoppen op het bedieningspaneel in de sectie Leslie, naast de sectie Vibrato.
afbeelding 30-1

- Met Leslie On schakelt u het Leslie-effect voor de drawbars in. De virtuele rotors van de digitale Leslie draaien nu langzaam.
- Met Leslie Fast kunt u de rotors sneller laten draaien. Druk op de knop terwijl u enkele tonen speelt op het klavier en hoor hoe de rotors op gang komen en er een sneller tremolo-effect ontstaat.

NB: Merk op dat de Leslie Fast alleen werkt als Leslie On actief is.

Leslie editpagina's

Op deze pagina's kunt u de werking van het Leslie-effect helemaal aan uw eigen wensen aanpassen.

- Houd één van de knoppen in de sectie Leslie even vast om in de Leslie editpagina's te komen.

afbeelding 31-1

In dit scherm kunt u het volgende instellen:

- De snelheden van de hoorn en basrotor van de virtuele Leslieversterker, zowel op langzame snelheid (Slow) als op tremolosnelheid (Fast). Gebruik de knoppen 1 en 9 om te selecteren of u de hoorn of basrotor wilt instellen. Gebruik de knoppen 2, 10 en 3, 11 om de snelheden in te stellen. Een waarde van 0 is ook mogelijk en laat de hoorn of basrotor stilstaan, ongeacht de gekozen snelheid op het bedieningspaneel.
- In de volgende drie kolommen kunt u instellen hoe snel de digitale Leslie accelereert (Rise) en weer afremt (Fall) en dit kunt u weer voor de hoorn en basrotor apart instellen. Gebruik 1 en 9 weer om te kiezen tussen hoorn en basrotor en de knoppen 4, 12 en 5, 13 om de tijden in te stellen. U kunt ook een aparte tijd instellen voor de optie Brake.
- De opties Through en Brake hebben betrekking op het uitschakelen van het Leslie-effect op het bedieningspaneel. Als u Through kiest wordt de klank van de XE-1 drawbars als u de Leslie uitschakelt helemaal 'strak', buiten het Leslie-effect om, versterkt. Als u Brake kiest komen de rotors van de virtuele Leslie bij uitschakeling op het bedieningspaneel tot stilstand, maar wordt de klank nog steeds gekleurd door de hoorn en de basrotor.

Leslie volumebalans

- Druk één keer op Page Up naast het display om in de volgende editpagina te komen voor het Leslie-effect.

Hier kunt u de volumeverhouding tussen de hoorn en de basrotor van de virtuele Leslie instellen en de plaatsing van de denkbeeldige microfoons.

- Met de knoppen 2 en 10 kunt u het volumeniveau van de basrotor instellen en met de knoppen 3 en 11 het volume van de hoorn. Hiermee bepaalt u eigenlijk de verhouding tussen respectievelijk de lage en hoge tonen van de drawbars.

Bij een opname van een Hammondorgel met Leslie is de plaatsing van de microfoons bij de Leslieversterker bepalend voor de klankkleur en diepte van de opname. Het digitale Leslie-effect in de XE-1 is zo ontworpen dat het gebruik maakt van twee denkbeeldige microfoons die in een bepaalde hoek voor de Leslieversterker zijn geplaatst en op een bepaalde afstand.

- In de kolom Angle kunt u met de knoppen 4 en 12 onder het display de plaatsingshoek van de microfoons instellen. Dit bepaalt ook het stereobeeld van de Leslie. Als u hier 0 instelt is het Lesliegeluid mono.
- De afstand van de denkbeeldige microfoons tot de Leslieversterker - de waarde in de kolom Distance - stelt u in met de knoppen 6 en 14 onder het display.

NB: Alle opties voor snelheid, acceleratie, afremmen, volumeverhouding tussen basrotor en hoorn en microfoonplaatsing hebben alleen effect op het ingebouwde digitale Leslie-effect. Deze opties hebben geen invloed op een externe Leslie versterker.

Drawbars Sustain

afb 22-3 De drawbars hebben ook een eigen sustaingroep die u rechts op het bedieningspaneel vindt, direct boven de groep Drawbar On/off

Elk van de drie sets drawbars heeft een eigen sustainknop waarmee de sustain dus apart voor elk van deze drie groepen is te regelen.

Als u één of meer van de drie knoppen indrukt wordt het sustaineffect toegevoegd aan de betreffende set drawbars.

Voice on/off

afb 37-1 De groep Voice On/off vindt u links naast de hierboven behandelde groep Drawbar On/off en heeft een vergelijkbare functie. De knoppen in Voice On/off zijn echter bedoeld om verschillende klankgroepen met andere klanken dan die van drawbars in of uit te schakelen. Dit kan voor Upper, Lower en Pedal. Of deze klanken allemaal te horen zijn hangt weer af van de instelling van de knoppen Split On en Pedal to Lower (zie boven). Als deze knoppen zijn uitgeschakeld hoort u alleen de klank van Upper.

Er zijn voor Upper en Lower ieder twee klankgroepen beschikbaar waarvan de klanken over elkaar heen kunnen worden gelegd onder de toetsen door ze beide in te schakelen. Zo kunt u bijvoorbeeld piano en strings of saxofoon en fluit tegelijk spelen op dezelfde toetsen door de groepen Upper 1 en Upper 2 tegelijk in te schakelen. Dit kan ook voor het Lower deel van het klavier. Pedal heeft een eigen toets.

Voice On/off gebruiken

Zorg voordat we beginnen dat alle knoppen in de groep Voice On/off en Drawbar On/off zijn uitgeschakeld. Dit kunt u controleren door u ervan te overtuigen dat alle lampjes achter de toetsen zijn gedoofd. U hoort nu niets als u op het klavier speelt.

- Druk op de knop Upper 1. Als u nu op het klavier speelt hoort u de klank die is ingesteld voor de klankgroep Upper 1.
- Druk nu op Upper 2 ernaast. U ziet dat Upper 1 wordt uitgeschakeld en Upper 2 aangaat. Als u nu op het klavier speelt hoort u de klank die is ingesteld voor de klankgroep Upper 2.

Misschien had u niet verwacht dat Upper 1 uitgeschakeld zou worden, maar dit heeft het volgende voordeel:

U kunt nu de klanken die zijn ingesteld voor Upper 1 en Upper 2 tijdens het spelen na elkaar gebruiken door maar één knop in te drukken. U gebruikt de instellingen als een soort geheugen.

- Als u de groepen Upper 1 en Upper 2 tegelijk wilt gebruiken moet u beide knoppen even vasthouden. Als u nu op het klavier speelt hoort u de klanken van Upper 1 en Upper 2 samen.

Voor we verder gaan moet u uzelf ervan overtuigen dat de XE-1 in Split-modus staat om de klanken van zowel Upper als Lower te kunnen horen.

Laat Upper 1 en Upper 2 aanstaan en doe het volgende.

- Druk op Lower 1. U ziet dat Lower 1 aangaat en op de linkerhelft van het klavier hoort u nu de klank die is ingesteld voor Lower 1.
- Druk vervolgens op Lower 2.

U ziet dat Lower 1 uitgaat. Dit werkt volgens hetzelfde principe als de Upper 1 en Upper 2 groepen die we hierboven beschreven. De één schakelt de ander uit tenzij u ze even tegelijk vasthoudt.

U ziet tegelijkertijd echter dat door het indrukken van Lower 2 de knop Upper 2 ook wordt uitgeschakeld. Dit komt omdat er voor Upper 2 en Lower 2 slechts één klankgroep beschikbaar is. U moet dus kiezen tussen Upper 2 en Lower 2, u kunt ze niet tegelijk gebruiken. Dit zal echter nauwelijks een beperking zijn en u zult in de praktijk Upper 2 waarschijnlijk meer gebruiken dan Lower 2. Vergeet niet dat er voor Lower naast een Voice ook een set drawbars beschikbaar is.

Experimenteer wat met de knoppen uit de groep Voice On/off om het principe verder onder de knie te krijgen.

Welke klankgroepen zijn actief?

In het informatiedisplay kunt u snel zien welke van de hierboven behandelde Voice klankgroepen actief zijn en aan welk deel van het klavier ze zijn toegekend.

- Druk voor de zekerheid nog een keer op de knop Play onder het informatiedisplay om er zeker van te zijn dat de XE-1 in Playmodus staat.

Aan de rechterkant van het scherm onder de numerieke tempoaanduiding zit u drie velden die alledrie een naam van een klank vermelden. Ze geven ook aan in welke groep deze klank actief is.

- Het bovenste veld laat altijd de klank voor Upper 1 zien.
- Het onderste veld altijd de klank van Lower 1.
- Het middelste veld laat óf de klank van Upper 2 zien, óf de klank van Lower 2. U hebt hierboven gelezen dat slechts één van deze twee groepen actief kan zijn, dus er is ook maar een veld in het display nodig om de klank te vermelden.

De lijnen die van de drie velden naar het klaviertje in het midden van het scherm lopen maken op eenvoudige manier veel duidelijk. Ze laten eenvoudigweg zien welke groep actief is en aan welk deel van het klavier hij is gekoppeld. Zet Upper 1 maar eens uit met de knoppen in Voice On/off op het bedieningspaneel. U ziet de lijn tussen het veld Upper 1 en het klaviertje in het informatiedisplay verdwijnen. Zo werkt het met alle groepen. Extra interessant is natuurlijk de lijn die van het middelste veld naar het klaviertje loopt, want deze laat zien of Upper 2 of Lower 2 actief is.

Baspedalen

Tenslotte vindt u onderin het display een afbeelding van het baspedaal (ook al hebt u er geen aangesloten!). In het veld er links naast ziet u de klank die is ingesteld voor de Voice Pedal. Of u hem ook werkelijk hoort hangt af van het feit of Pedal in Voice On/off op het bedieningspaneel is ingeschakeld. Is dit het geval dan loopt er een lijn van het veld Pedal naar het baspedaal in het informatiedisplay.

Drawbars en Voices.

De knoppen van de groep Drawbar On/off en Voice On/off werken onafhankelijk van elkaar. De drawbars zullen nooit worden uitgeschakeld als Voices worden ingeschakeld of andersom. Er is namelijk geen enkele reden om aan te nemen dat u dit wilt. De kracht van de XE-1 ligt zelfs in het feit dat u de drawbarklanken met andere voices kunt combineren.

Er is echter één uitzondering en die geldt voor het baspedaal. Als u voor het baspedaal de drawbars hebt ingeschakeld en u drukt op de knop Pedal in Voice On/off worden de drawbars van het pedaal uitgeschakeld en vice versa. Het komt in de praktijk namelijk minder vaak voor dat drawbar pedalklanken worden gecombineerd met Voices voor het pedaal. U kunt ze natuurlijk wel tegelijk gebruiken door de Pedalknoppen in Drawbar On/off en Voice On/off tegelijk vast te houden. Omdat deze knoppen op het bedieningspaneel vrij dicht bij elkaar zitten is dit zelfs met één hand te doen.

Klanken kiezen met Voice Setup

Boven de groep Voice On/off vindt u de groep Voice Setup die ook vijf toetsen heeft. Met Voice Setup kiest u een groep waarvoor u de klank wilt instellen.

- Druk de knoppen in de groep Voice Setup één voor één in. U merkt dat er tegelijkertijd in de groep erboven verschillende knoppen aan en uitgaan. Elke keer als u de volgende knop uit Voice On/off indrukt ziet u namelijk de instellingen voor de nieuw gekozen groep. Dit is ook de reden dat er maar één groep (knop) in Voice Setup tegelijk actief kan zijn: je kunt maar één instelling tegelijk zien in de bovenliggende groep Voice.

NB: In het informatiedisplay kunt u wel tegelijk zien welke klanken er voor de verschillende groepen zijn gekozen. We komen hierop terug als we het informatiedisplay uitgebreider gaan behandelen.

- Druk nog een keer op de knop Upper 1 in de groep Voice Setup.

afb 38-1

In de groep Voice brandt nu één van de veertien knoppen en deze geeft aan uit welke Voice klankfamilie de huidige klank voor Upper 1 komt. U kunt nu een nieuwe klank kiezen. Dit gaat in twee fasen.

- Kies in de sectie Voice op het bedieningspaneel de klankfamilie Vibra/Mallet door op de betreffende knop te drukken.

afb 39-2

In het informatiedisplay verschijnen nu verschillende velden met klanknamen. Dit zijn de klanken uit de familie Vibra/Mallet.

- Kies met één van de 16 knoppen onder het verlichte informatiedisplay één van de klanken uit deze familie. De klanken zijn zo over het display verdeeld dat ze corresponderen met de knoppen onder het display. Om de klank **VibeVb** te kiezen moet u bijvoorbeeld op knop 9 (eerste van de onderste rij) drukken.

NB: Merk op dat in de bovenstaande afbeelding met knoppen 8 en 16 geen klanken kunnen worden gekozen omdat hier geen velden met klanknamen boven staan. Met deze knoppen kan wel het volume van de betreffende klankgroep worden ingesteld.

De meeste klankfamilies hebben meer klanken dan in één scherm van het informatiedisplay kunnen worden getoond. Dit is ook het geval met de familie Vibra&Mallet. U kunt dit zien aan de aanduiding ¹/₂ linksboven in het informatiedisplay. Dit geeft aan dat dit scherm de onderste pagina van in totaal twee is. Met de Pageknoppen Up en Down links naast het informatiedisplay kunt u verder'bladeren' naar de tweede pagina. In dit geval moet u Page Up gebruiken omdat het kleine pijltje (^) links van '1/2' aangeeft dat u verder omhoog moet.

- Druk op Page Up en u ziet het tweede scherm met klanken uit de klankfamilie Vibra&Mallet. Hier kunt u als u wilt een nieuwe klank kiezen die u ook direct hoort als u (het rechterdeel van) het klavier bespeelt. Kies bijvoorbeeld Dulcimer, zoals in bijgaande afbeelding.

afb 40-2

Voor de gekozen klank kunnen nog meer instellingen worden gemaakt in het blok Setup direct naast de Voice families. De instellingen gelden altijd voor de actieve Voice.

afb 42-1

Octave Up

Met Octave Up kan de klank één octaaf worden verhoogd door één keer op de knop te drukken. De knop brandt. Twee keer drukken verhoogt de klank met twee octaven. In deze laatste stand knippert de knop.

Octave Down

Met Octave Down doet u hetzelfde als met Octave Up, alleen gaat de klank dan één of twee octaven naar beneden.

Velocity Touch

Als deze knop actief is kunt u de betreffende klank aanslaggevoelig bespelen.

Sustain

Als u deze functie aanzet klinkt de klank nog een tijdje door nadat u een toets op het klavier heeft aangeslagen en weer losgelaten. De functie is vergelijkbaar met Drawbar sustain, alleen dan voor de Voices.

Sustain edit menu

In dit menu kunt u de functie Sustain aan uw eigen wensen aanpassen.

- Houdt de knop Sustain even vast om het Sustain editmenu in het informatiedisplay te laten verschijnen.

afbeelding 49-1

In dit scherm kunt u voor alle klankgroepen de lengte van de sustain bepalen bij ingeschakelde Sustainknop.

- Gebruik de knoppen onder het informatiedisplay om voor iedere klankgroep de sustainlengte in te stellen. U kunt kiezen uit:
 - Long - een lang sustaineffect
 - Mid - een sustaineffect van gemiddelde lengte
 - Short - een kort sustaineffect

Sustain per groep activeren

- Druk op Page Up naast het display om naar de tweede pagina van het Sustain edit menu te gaan.

afbeelding 49-2

Hier kunt u voor elke klankgroep apart de functie sustain in- of uitschakelen.

- Gebruik de knoppen onder het display om sustain voor de verschillende groepen in of uit te schakelen.

Als u sustain voor een bepaalde groep uitschakelt zal deze groep geen sustaineffect laten horen, ook al schakelt u de knop Sustain op het bedieningspaneel in. Dit kan bijvoorbeeld zinvol zijn als u twee klankgroepen in de Voicesectie combineert waarbij u een sustaineffect op slechts één van de twee groepen wilt hebben.

Begeleidingsorkest

We gaan nu de knoppen op de linkerkant van het bedieningspaneel behandelen. Veel van de functies die u daar vindt hebben betrekking op het veelzijdige begeleidingsorkest dat de XE-1 ingebouwd heeft. Hammond noemt deze functie Auto Band.

afb 55-2

Rhythm

Wat u eerst moet weten om Auto Band te gebruiken is het volgende:

- Schakel de functie Split in om het klavier in twee delen te splitsen, zodat u zo meteen op de linkerhelft de akkoorden kunt spelen die Auto Vari sturen, terwijl u op de rechterhelft van het klavier een bijpassende melodie kunt spelen.
- U moet onderscheid maken tussen de drummer van het begeleidingsorkest en de rest van de virtuele muzikanten. De drummer heeft de naam Rhythm, terwijl de rest van het orkest wordt aangeduid met Auto Band.

De drummer is waarschijnlijk de belangrijkste muzikant in het begeleidingsorkest, zeker als het gaat om het starten en stoppen en het aangeven van het tempo van de muziek.

De knoppen om de drummer - Hammond noemt hem Rhythm - te besturen vindt u in de groep Rhythm Control.

afb 56-2

Start/Stop

Druk eens op de knop Start/Stop en u hoort het Rhythm starten. Nogmaals op deze knop drukken schakelt het Rhythm weer uit.

Touch Tempo

Het tempo van het Rhythm (en daarmee van het hele begeleidingsorkest) kan worden ingesteld met het datawiel direct naast het informatiedisplay. De grote cijfers in het informatiedisplay geven het tempo aan in slagen per minuut (bpm - beats per minute).

Er is echter ook een makkelijkere en meer gevoelsmatige manier om het tempo in te stellen.

Tik op de knop Touch Tempo - naast de knop Start/Stop - het tempo waarin u wilt dat het Rhythm start. Na vier tikken hoort ook daadwerkelijk het Rhythm starten in het tempo dat u heeft opgegeven.

Touch Start

Deze functie zult u in de praktijk waarschijnlijk vaak gebruiken. Als Touch Start actief is start het Rhythm op het moment dat u één van de toetsen indrukt in het linkerdeel van het klavier.

Intro/Ending

Als u de muziek wilt laten beginnen met een bij de gekozen stijl passende inleiding kunt u de knop Intro/Ending gebruiken. Deze werkt ook als Touch Start actief is. Druk als het Rhythm uit staat Intro/Ending in en zodra het ritme start hoort u eerst de inleiding - het intro.

Als het Rhythm eenmaal loopt krijgt deze knop de functie van Ending. Druk hem in als het ritme loopt en er wordt door het begeleidingsorkest een passend eind gespeeld, waarna de muziek stopt.

Fill In 1 en Fill In 2

Deze functies zorgen voor een korte variatie in het ritme en de begeleiding. Druk ze bijvoorbeeld in aan het eind van een couplet of refrein om de overgang naar het volgende deel van een song vloeiender en muzikaler te maken.

Fill In 1 laat meestal een eenvoudiger variatie horen dan Fill In 2. Een Fill In (letterlijk 'opvullen') duurt altijd tot het begin van de volgende maat. Ook al drukt u hem in het midden van de maat in, hij zal altijd netjes tot aan de volgende maat worden gespeeld.

afb 69-1

Auto Vari

Elk Rhythm heeft vier variaties. Deze vindt u boven de groep Rhythm Control direct naast het informatiedisplay. U kunt deze variaties op twee manieren gebruiken.

- Selecteer met de hand één van de vier variaties door op één van de knoppen, A, B, C of D te drukken. U kunt dit ook doen als het ritme loopt. Als u een nieuwe variatie kiest middenin een maat knippert de knop van de nieuwgekozen variatie totdat de nieuwe maat is bereikt waarna er wordt overgeschakeld.
- Schakel Auto Vari in. De variaties zullen nu automatisch worden overgeschakeld. Standaard is dit om de vier maten, maar deze waarde kunt u eventueel veranderen.
- Er kan ook een nieuwe variatie worden gekozen als u de knoppen Fill In 1 of Fill In 2 gebruikt. Dit is echter niet standaard ingesteld. Gebruik hiervoor de Snelkoppeling naar deze speciale instellingen voor Auto Vari.

Houdt de knop Auto Vari even vast en het volgende scherm verschijnt in het informatiedisplay * afbeelding pagina 70*

Helemaal links in het display ziet u onder de invers weergegeven aanduiding Mode drie opties voor Auto Vari. Standaard is de eerste optie geselecteerd: Auto. Dit komt overeen met de bij punt 2. hierboven beschreven werkwijze.

- Selecteer de tweede optie Fill door op knop 9 onder het informatiedisplay te drukken. Als u nu tijdens het lopende Rhythm Fill In 1 gebruikt zal na deze Fill In voor Auto Vari een hogere variatie worden gekozen. De spanning in de muziek wordt daarmee verhoogd. Als u Fill In 2 gebruikt zal een lagere variatie worden gekozen. De spanning in de muziek wordt daarmee verminderd.

NB: Intro/Ending en Fill In 1 en 2 zijn het meest effectief als het complete begedingsorkest speelt, niet alleen het Rhythm (de drummer). Lees verder voor de instellingen hiervoor.

Autoband Orchestra

afb 58-5 De knoppen onder Autoband Orchestra vertegenwoordigen alle andere instrumenten van het begeleidingsorkest naast de drummer, die u bij Rhythm heeft leren kennen. Het orkest is in drie secties verdeeld die ieder een eigen knop hebben.

Autoband 1

Auto Band 1 verzorgt een eenvoudige begeleiding. Deze knop staat vrijwel altijd aan als er een volledige orkestbegeleiding moet klinken.

Autoband 2

Auto Band 2 vult deze aan tot een complexere begeleiding. Gebruik deze knop alleen als u een volle begeleidingsband of orkest wilt horen. Bij subtielere muziekstijlen of passages is het in een aantal gevallen raadzaam Auto Band 2 uit te schakelen. Dit blijft echter altijd een kwestie van smaak.

Auto Bass

Auto Bass is de bassist van het orkest. Deze doet vrijwel altijd mee als er een complete orkestbegeleiding moet klinken.

Memory

De knop Memory vertegenwoordigt geen orkestgroep maar zorgt ervoor dat het akkoord dat u het laatst in de linkerhand heeft gespeeld wordt onthouden tot u een nieuw akkoord aanslaat. Op deze manier wordt het comfortabeler om complexe akkoorden snel achter elkaar te spelen. Uw hand heeft immers meer tijd om zich op het volgende akkoord voor te bereiden, terwijl het vorige akkoord blijft klinken.

Easy Play

Standaard staat Auto Band zo ingesteld dat u volledige akkoorden met uw linkerhand moet spelen (drie tonen of meer) om ervoor te zorgen dat Auto Band de akkoorden goed herkent. Met Easy Play kan dit echter ook met minder toetsen.

Easy Play vindt u op het bedieningspaneel direct links naast de groep Auto Band Orchestra. Schakel deze functie in en u kunt akkoorden als volgt spelen:

Majeur akkoorden

afb 60-1 Majeur akkoorden (het akkoordsymbool van deze akkoorden bestaat slechts uit een hoofdletter zonder toevoegingen in cijfers) kunt u met één toets spelen. Druk de toets in met dezelfde naam als het akkoord. In de afbeelding ziet u het akkoord C.

Mineur akkoorden

afb 60-2 Mineur akkoorden (het akkoordsymbool van deze akkoorden bestaat uit een hoofdletter met toegevoegde kleine letter m) speelt u door de toets in te drukken met dezelfde naam als het akkoord met daarbij een toets die drie toetsen hoger ligt (de zwarte toetsen meegerekend). In de afbeelding ziet u een C-mineur (Cm) akkoord.

Septime akkoorden

afb 60-3 Septime akkoorden (het akkoordsymbool van deze akkoorden bestaat uit een hoofdletter met toegevoegde 7) speelt u door de toets in te drukken et dezelfde letter als het akkoord samen met de toets die twee tonen lager ligt (de zwarte toetsen meegerekend). In de afbeelding ziet u een C-septime (C7) akkoord.

Verminderde akkoorden

afb 61-1 Verminderde akkoorden - ook wel dim-akkoorden genoemd - (het akkoordsymbool van deze akkoorden heeft een hoofdletter en de toevoeging dim, of een klein rondje) speelt u door de toets in te drukken met dezelfde naam als het akkoord met daarbij de toets die 6 tonen hoger ligt. In de afbeelding ziet u een C-verminderd (Cdim of C^o) akkoord.

Overmatige akkoorden

afb 61-2 Overmatige akkoorden (het akkoordsymbool van deze akkoorden bestaat uit een hoofdletter met de toevoeging + of aug) speelt u door de toon in te drukken met dezelfde naam als het akkoord met daarbij twee extra toetsen: de toets die 4 tonen hoger ligt en de toets die 8 tonen hoger ligt dan de eerste toon. Alle zwarte toetsen worden weer meegerekend bij het tellen. In de afbeelding ziet u een C-overmatig (C⁺ of C^{aug}) akkoord.

- Houdt één van de Auto Band knoppen even vast om gebruik te maken van de snelkoppeling naar het menu voor Easy Play.
U ziet de het volgende scherm in het informatiedisplay.

afbeelding pag 59

Hier kunt u instellen op welke manier Auto Play moet werken. In de eerste kolom vind u drie opties:

- **Single** - In deze modus kunnen akkoorden op de linkerhelft van het klavier worden gespeeld met zo min mogelijk toetsen. Alleen de allernoodzakelijkste toetsen zijn nodig om Auto Band het akkoord te laten herkennen. De modus is geschikt voor beginners die akkoorden zo eenvoudig mogelijk willen spelen.
- **Fingered** - Hierbij moet u de volledige akkoorden op de linkerhelft van het klavier spelen. Kies deze functie als u altijd volledige akkoorden heeft gespeeld.
- **Pianist** - In deze modus is het klavier van de XE-I feitelijk niet gesplitst in een linkerdeel voor de begeleiding waarin alleen de akkoorden worden herkend en een rechterdeel voor de melodie waarop Auto Band niet reageert. In de modus Pianist kunt u over het hele klavier akkoorden spelen en worden deze ook over het hele klavier herkend. U kunt dus bijvoorbeeld links een bas spelen met rechts blokakkoorden en Auto Band volgt u toch perfect, maar ook kunt u akkoorden met twee handen in wijde ligging spelen, zoals bij jazz en klassieke muziek veel voorkomt.

In de tweede kolom kunt u de functie On Bass in- of uitschakelen. On Bass zorgt ervoor dat de bassist van Auto Band altijd de laagste noot speelt die u in uw linkerhand aanslaat. Normaal speelt hij de grondtoon van het akkoord dat wordt herkend door Auto Band maar nu speelt hij altijd de door u aangeslagen laagste noot. Op deze manier is het mogelijk akkoorden in omkeringen te spelen. Het inschakelen van On Bass heeft alleen zin als u de hierboven behandelde opties Fingered of Pianist gebruikt. Als er een Midi baspedaal is aangesloten staat On Bass altijd, aan ongeacht wat u hier instelt.

NB: Akkoorden in omkeringen worden genoteerd als een hoofdletter met een slash en een tweede letter. C/E betekent bijvoorbeeld een C-akkoord met een E in de bas.

Bass Retrigger

Met deze functie kunt u instellen hoe de automatische bas reageert als u tussen twee tellen van akkoord wisselt. In de stand ON pakt de bas het nieuwe akkoord direct op, als u OFF instelt wordt het nieuwe akkoord pas op de volgende tel gevolgd door de bas.

Chord Transform

In veel styles, zoals jazz en big band stijlen, worden complexere akkoorden als sext, septime en none-akkoorden gebruikt, ook als u pure drieklanken zonder toevoegingen speelt. Met de functie Transform kunt u instellen hoe de door u gespeelde akkoorden worden geïnterpreteerd. Als u Normal kiest worden ze gespeeld zoals hierboven beschreven, met toevoegingen. Als u Simple kiest interpreteert de begeleidingsband de akkoorden precies zo als u ze speelt.

Style Edit Menu

U bereikt het menu Style Edit als volgt:

- Druk op één van de knoppen in de sectie Rhythm & Styles op het bedieningspaneel.
- Druk daarna op de knop Part/Edit onder het datawiel naast het informatiedisplay en het menu Style Edit verschijnt in het informatiedisplay.

afbeelding 63-1

In dit scherm kunt u de gebruikte Voice instellen voor elk van de verschillende instrumenten uit het Auto Band begeleidingsorkest.

- In de linker kolom kunt u instellen voor welk van de ritmepatronen patronen (A, B, C, D, F1 (Fill In 1), F2 (Fill In 2) of E (Ending)) u de instellingen wilt maken. U bedient deze kolom met de knoppen 1 en 9

onder het informatiedisplay. Als het ritme loopt hoort u het betreffende pattern ook spelen, ongeacht de instelling van Auto Vari op het bedieningspaneel.

- In de volgende vijf kolommen staan de Voicegegevens van de begeleidingsinstrumenten (Tracks noemt Hammond ze) uit de Auto Band. U selecteert een instrument met de knop die er direct onder zit - bijvoorbeeld Bass met knop 6 of 14. Op het moment dat u een instrument selecteert verschijnt de naam van zijn Voice even in een tekstkadertje midden op het display.
- Nadat u een instrument heeft geselecteerd kunt u met de Voiceknoppen op het bedieningspaneel er een andere Voice voor kiezen.
- Blader met de knop Page Up links naast het informatiedisplay een pagina omhoog en u ziet volume-instellingen van de instrumenten (tracks) uit Auto Band.
- Met de knoppen onder het informatiedisplay kunt u in dit geval het volume van de verschillende instrumenten instellen. Het maakt daarbij dus wel uit of u de onderste of bovenste knop onder een kolom indrukt - in tegenstelling tot het vorige scherm. Met knop 5 verhoogt u bijvoorbeeld het volume van het instrument Acc 4 en met knop 13 verlaagt u het volume van dit instrument. Met knop 1 en 9 kiest u weer het Rhythm pattern.
- Met de rechtse twee kolommen, die u ook in het vorige scherm aantrof, kunt u de Style een nieuwe naam geven en opslaan als User Style. Knop 7 of 15 laten u een naam intypen en knop 6 of 16 brengen u naar het scherm om de Style op te slaan als een nieuwe User Style.
Om in dit scherm een Style als Custom Style op te slaan kiest u één van de Stylevakken die u op het scherm ziet, waarna u met Cancel of OK moet bevestigen of u eventueel de Style wilt overschrijven die op die plaats is opgeslagen.

afbeelding 66-2

Een style kiezen

afbeelding 55-1

Net als de Voices zijn ook de Styles in diverse stijlfamilies verdeeld die alle een eigen knop op het bedieningspaneel hebben in de sectie Rhythm & Styles.

Eén van de familieknoppen uit de sectie Rhythm & Styles is altijd aan. Dit is de knop van de familie waaruit de op dat moment actieve style is geselecteerd.

Een Rhythm Style kiezen

afbeelding 55-2

- Druk op de stylefamilie Waltz op het bedieningspaneel en in het informatiedisplay verschijnt de inhoud van de betreffende familie, zoals in bovenstaande afbeelding. In het scherm ziet u acht styles staan.
- Kies één van de acht styles met de knoppen onder het informatiedisplay. Theatre Waltz selecteert u bijvoorbeeld met knop 9 of 10 en Jazz Waltz met knop 5 of 6.

De styles van de meeste families zijn verdeeld over meer dan één scherm. Linksboven in het display kunt u zien hoeveel pagina's de door u gekozen style heeft en of de pagina's zich onder of boven de huidige bevinden (of allebei). De aanduiding ¹/₃ in de afbeelding geeft aan dat u de eerste pagina van in totaal drie ziet en dat de andere twee zich boven de huidige pagina bevinden (^). Met de toets Page Up kunt u naar die pagina's bladeren.

Een Custom Style kiezen

afbeelding 67-1

Om een Custom Style te kiezen doet u het volgende.

- Kies in de sectie Rhythm & Styles op het bedieningspaneel de Stylefamilie Rhumba/Disk Style 1 of Tango/Disk Style 2
- U komt nu in het scherm waar zich zowel een aantal Latijns-Amerikaanse styles bevinden als door uzelf opgeslagen of van diskette geladen Custom Styles. De Latijns-Amerikaanse styles vind u op de lager genummerde pagina's en de Custom Styles op de hoger genummerde pagina's.
- Ga met de knop Page Up naast het informatiedisplay naar de Custom Style die u wilt gebruiken.

Combi Presets

afbeelding 85-1

Combi Presets moet u zien als geheugens waarin de totaalinstelling van het de XE-1 kunnen worden opgeslagen. Met de druk op één knop kunt u hiermee de totale instelling van de XE-1 veranderen. Dit kan tijdens het spelen natuurlijk heel nuttig zijn maar Combi Presets zijn ook ideaal om uw eigen nieuwe met zorg gemaakte instellingen voor een bepaald muziekstuk op te slaan.

De XE-1 heeft 10 banken met 10 Presets. Er kan één bank en één preset tegelijk actief zijn. Met de 10 toetsen op het bedieningspaneel kiest u één van de 10 presets uit de actieve presetbank.

Cancel

Als u op Cancel drukt zijn de presets uitgeschakeld en hoort u de huidige instelling van het bedieningspaneel. Dit geldt vooral voor de drawbars. Als u een Combi Preset activeert hoort u voor de drawbars de klank die is opgeslagen in het geheugen van de Combi Preset. Meestal is deze anders dan de klank van de fysieke drawbars op het bedieningspaneel. U ziet de instelling van de drawbars in het Combi Presetgeheugen wel midden boven in het informatiedisplay.

Als u Cancel kiest komt de klank die u van de drawbars hoort altijd overeen met de stand van de fysieke drawbars op het bedieningspaneel.

Presets activeren

Om een preset te activeren drukt u gewoon op één van de 10 presetknoppen. U ziet de actieve knoppen in verschillende secties op het bedieningspaneel veranderen. De stand van de drawbars verandert niet maar er wordt wel een nieuwe drawbarinstelling actief. U ziet de nieuwe instelling alleen midden bovenin het informatiedisplay verschijnen. De fysieke drawbars veranderen uiteraard niet van stand.

Combi Presetbanken activeren

afb 85-2 Het activeren van een Combi Presetbank kan op twee manieren:

- Druk op de Bankknop in de sectie Presets en houdt deze even vast. In het informatiedisplay verschijnt nu een lijst met de namen van de 10 Combi Presetbanken van de XE-1. Met de knoppen onder het display kunt u een nieuwe Combi Presetbank kiezen. Met één van de knoppen van de onderste rij verhoogt u het banknummer en met de knoppen uit de bovenste rij verlaagt u het banknummer.
- Als de bankknop uit de sectie Presets vast blijft houden kunt tegelijkertijd met de genummerde presetknoppen in dezelfde sectie een andere bank kiezen. U ziet in het informatiedisplay de naam van de bank ook direct veranderen. Zodra u de bankknop weer loslaat kunnen met de 10 presetknoppen weer presets worden gekozen.

Een Combi Preset opslaan

Heeft u een instelling op de XE-1 gemaakt die u wilt bewaren, dan kunt u deze opslaan als preset. Doe dit als volgt.

- Druk dan op de knop Rec in de sectie Presets en houdt deze vast.
- Druk daarbij op één van de 10 Combi Presetknoppen en uw instelling zal onder deze knop als Combi Preset worden opgeslagen.

NB: Als dat nodig is kunt u voor het opslaan ook eerst een andere presetbank kiezen. Als u per ongeluk een andere Combi Preset kiest bent u uw instelling niet kwijt maar kunt u deze altijd terugkrijgen door op Cancel te drukken en daarna alsnog uw eigen Combi Preset opslaan.

Rhythm Presets

afb 91-1 Naast de hierboven behandelde Combi Presets zijn er ook Rhythm Presets.

Rhythm Presets werken volgens een vergelijkbaar principe. Het verschil met Combi Presets is dat Rhythm Presets - zoals de naam al aangeeft - zijn gekoppeld aan Rhythms. Bij elk Rhythm kan op deze manier ook een complete registratie voor de XE-1 worden opgeslagen en wel die registratie die het best bij de betreffende muziekstijl (Rhythm) past. Hammond heeft al een aantal fantastische registraties voor u gemaakt in de Rhythm Presets van de XE-1.

Een Rhythm Preset kiezen.

- Activeer de rode knop Rhythm Preset in de sectie Presets op het bedieningspaneel. Hij blijft branden en de Rhythm Preset modus is nu actief.
- Kies een willekeurig Rhythm en de registratie van de XE-1 wordt direct aangepast aan de door u gekozen ritmestijl.

Tip: Bij veel Rhythm Presets zijn ook klanken voorgeprogrammeerd voor klankgroepen die niet actief zijn. Zo laat bijvoorbeeld Upper 1 voor de Rhythm Preset Latin Samba een Bariton Saxofoon horen. Activeert u echter Upper 2 in de sectie Voice On/off dan heeft u ook direct Brass tot uw beschikking.

NB: De knoppen 1 t/m 10 in de sectie Presets hebt u dus niet nodig. Zodra u deze aanraakt vervalt de modus Rhythm Preset (de rode knop gaat uit) en bent u weer in de Combi Preset modus.

Een Rhythm Preset wijzigen.

De kans is natuurlijk niet zo groot dat u de door Hammond gemaakte Rhythm Presets zult moeten wijzigen. Ze zijn namelijk met zorg samengesteld. Toch is het wel mogelijk. Het wijzigen van een Rhythm Preset is zeer eenvoudig. U kunt nadat u het Rhythm hebt gekozen en de Rhythm Preset actief is geworden gewoon alles wijzigen op het bedieningspaneel.

Een Rhythm Preset opslaan

Wilt u de huidige stand van de XE-1 opslaan als Rhythm Preset doe dan het volgende:

- Houdt de knop Rec vast in de sectie Presets.
- Druk daarbij de knop Rhythm Preset in.

De rode knop Rhythm Preset zal enkele malen oplichten ten teken dat de Rhythm Preset wordt opgeslagen bij het Rhythm dat op dat moment actief is. Als u met geactiveerde modus Rhythm Preset in het vervolg hetzelfde Rhythm kiest zal de instelling die u net hebt opgeslagen actief worden.

NB: U kunt de originele Rhythm Preset zoals die in de Hammond-fabriek zijn geprogrammeerd altijd weer terugroepen met de functie Default in het menu System.

Doe hiervoor het volgende:

- Druk op de knop Menu/Exit onder het informatiedisplay.
- Blader met de knop Page Up drie pagina's omhoog tot u in de linker bovenhoek van het scherm de aanduiding 4/4 ziet staan.
- Kies op deze pagina de optie System met de knoppen 11 of 12 onder het display.
- Blader met knop 11 of 12 naar de optie Rhythm Presets.
- Kies met knop 16 OK om alle Rhythm Presets weer in hun originele fabrieksstand terug te brengen.

Het informatiedisplay

Het verlichte informatiedisplay hebt u nu al heel wat keren gebruikt. Het is de centrale plaats waar u wordt geïnformeerd over diverse instellingen van de XE-1.

Eerst wat over de knoppen onder en naast het verlichte scherm, die we tot nu toe nog niet hebben gebruikt.

afbeelding 6-1

Tempo/Data wiel

Rechts naast het display vindt u het Tempo/Data wiel. Hiermee stelt u meestal het tempo in van het Rhythm. In een aantal gevallen stelt u er ook andere waarden mee in.

Menu/Exit

Met de knop Menu/Exit gaat u naar het menu waar u diverse subpagina's kunt doorbladeren. Een groot aantal menu's die u via Menu/Exit bereikt kunt u ook via snelkoppelingen bereiken en worden behandeld bij de betreffende functies in deze handleiding.

Display Hold

De knop D.Hold schakelt de functie Display Hold in. Normaal als u een speciaal menu kiest blijft het scherm van dit menu slecht een beperkte tijd in het display zichtbaar. Na een aantal seconden keert de displayweergave automatisch weer terug naar de Play modus. Als u dit wilt verhinderen - omdat u bijvoorbeeld nog niet klaar bent met het maken van de instellingen in een menu - kunt u Display Hold activeren. De displayweergave keert dan niet automatisch terug naar de Play modus maar blijft in het menu staan dat u heeft gekozen, totdat u zelf opdracht geeft om weer naar Play modus terug te keren.

Part/Edit

De EX-1 heeft in totaal 32 klankgroepen. Deze kunnen niet allemaal tegelijk in het informatiedisplay worden weergegeven. Er kunnen er maximaal 8 op één pagina worden getoond. Als u een functie instelt voor verschillende klankgroepen kan met de knop Part/Edit worden gebladerd tussen de vier verschillende pagina's met klankgroepen.

Play modus en mixer modus

Het scherm dat u tijdens het bespelen van de XE-1 het meest zult zien is de Play modus. Hierover hebben we in bovenstaande tekst al het één en ander uitgelegd. De knop Play wordt echter ook gebruikt om de mixer modus op te roepen.

- Druk één of twee keer op de knop Play (afhankelijk van het feit of het scherm in Play modus of Mixer modus staat) om in de mixer modus te komen.

afbeelding 12-1

Mixer modus pagina 1 - volume

Op deze pagina ziet u het volgende:

- Voor de Voicegroepen Upper 1, Upper 2, Lower 1, Lower 2 en Pedal is er een grafische weergave van de gekozen klankfamilie en voor de groepen Auto Bass, Auto Band en Rhythm welke Rhythm Style er is gekozen.
- Voor alle voicegroepen ziet u een grafische waargave van de volume-instelling.
- Gebruik de knoppen 1 t/m 8 onder het display om het volume van de groep die zich er rechtboven bevindt te verhogen en gebruik de knoppen 9 t/m16 om het volume van de groep die zich er rechtboven vindt te verlagen.
- Gebruik de knop Part/Edit om naar één van de andere pagina's met 8 andere klankgroepen over te schakelen.

Mixer modus pagina 2 - panorama

- Druk één keer op Page Up naast het display en in het scherm verschijnt de tweede pagina van de mixer modus: panorama.

afbeelding 112-1

Op deze pagina kunt u voor een aantal groepen de plaats in het stereobeeld (panorama) instellen. Dit is alleen mogelijk voor de groepen waarvoor dat muzikaal zinvol is. Het onderdelen van de drumset die voor Rhythm wordt gebruikt zijn bijvoorbeeld al verdeeld over het stereobeeld, zodat het voor deze totale klankgroep minder zin heeft de plaats in het stereobeeld alsnog te veranderen.

- Gebruik de knoppen onder het display om de instrumenten van de verschillende groepen te verschuiven in het stereobeeld. Aan de grafische weergave in het display ziet u in welke richting de klank verschuift.

Mixer modus pagina 3 - velocity

- Druk één keer op Page Up naast het display en in het scherm verschijnt de derde pagina van de mixer modus: velocity

Op deze pagina kunt u instellen hoe de klank reageert op uw aanslagsterkte. Als u de toetsen harder aanslaat wordt de klank krachtiger en het volume hoger.

afbeelding 113-1

Hiervoor kunt u kiezen uit 6 velocitycurven:

- Fixed - in deze stand reageert de betreffende klankgroep niet op aanslagsterkte en is het volume constant.
- Normal - dit is de stand waarin het klavier op de meest neutrale manier op uw aanslag reageert. Deze stand is actief voor alle groepen als de fabrieksinstellingen worden geactiveerd.
- Easy 1, 2 en 3 - In deze standen hoeft u de toetsen minder hard aan te slaan om toch een goed resultaat te krijgen. Als u niet gewend bent op een aanslaggevoelig klavier te spelen zijn deze opties het best geschikt om eraan te wennen.
- Strong - deze curve is voor spelers met een sterke aanslag. Het klavier reageert minder fel op uw aanslag en u moet extra stevig aanslaan om hetzelfde resultaat te krijgen als bij bijvoorbeeld Normal.

Mixer modus pagina 4 - reverb

Op deze menupagina kunt u voor elke klankgroep instellen hoeveel reverb-effect wordt toegepast. Deze pagina wordt verder behandeld op pagina 27

Mixer modus pagina 4 - chorus

Op deze menupagina kunt u voor elke klankgroep instellen hoeveel chorus-effect wordt toegepast. Deze pagina wordt verder behandeld op pagina 28

Overige functies bedieningspaneel

Er zijn nog enkele functies op het bedieningspaneel van de XE-1 die we niet hebben behandeld.

Transpose

afb 100-1 Met deze knoppen kunt u de totaalklank van de XE-1 in stappen van een halve toon verhogen of verlagen (transponeren). Als beide knoppen niet branden staat de XE-1 op normale toonhoogte.

Doe het volgende:

- Houdt één of meerdere tonen op het klavier vast, zodat u geluid hoort.
- Druk met uw andere hand op de bovenste van de twee transposeknoppen. U hoort de klank een halve toon omhoog gaan.
- Druk nog een keer op de bovenste transposeknop en u hoort de klank weer een halve toon omhoog gaan.

Tijdens het gebruiken van transpose ziet u de actuele transpose-stand linksonder in het informatiedisplay. Merk ook op dat het lampje onder de transposeknop blijft branden zolang de toonhoogte van het instrument getransponeerd is.

Omlaag transponeren werkt uiteraard op dezelfde manier maar dan met de de onderste transposeknop.

Als u de XE-1 weer op normale toonhoogte wilt terugzetten drukt u op beide transposeknoppen tegelijk. De lampjes onder de knoppen gaan uit en de standaard toonhoogte wordt hersteld. Ook verdwijnt de Transpose-aanduiding in het informatiedisplay. Dit werkt vanuit iedere transposepositie.

Pro Chord

afb 102-3 Met deze functie wordt u in één klap een professioneel organist. Hij creëert voor u blokakkoorden in de rechterhand, zoals die door veel beroemde Hammondorganisten worden gebruikt, zonder dat u ze hoeft te spelen! Ook kunt u deze functie perfect gebruiken voor het arrangeren van Big Band stukken. Met blokakkoorden kunt u de saxofonsectie van Glenn Miller zeer realistisch benaderen.

- Schakel de functie ProChord in door de betreffende toets op het bedieningspaneel in te drukken.
- Speel met ingeschakelde Splitfunctie een akkoord op de linkerhelft van het klavier.
- Speel op de rechterhelft van het klavier een éénstemmige melodie. U hoort dat deze melodie automatisch wordt geharmoniseerd met de harmonieën die u in de linkerhand speelt.

Tip: Als u het moeilijk vindt om het verschil te horen tussen het akkoord in uw linkerhand en het automatisch door ProChord toegevoegde akkoord rechts kunt u de klankgroep voor de linkerhand uitschakelen, zodat u alleen het rechterdeel van het klavier hoort. ProChord heeft immers alleen de nootinformatie nodig van de linkerhand.

U kunt de werking van ProChord op verschillende manieren beïnvloeden.

- Houdt de knop ProChord even vast om het ProChord menu in het informatiedisplay te laten verschijnen.

afb 103-1

- Met de knoppen 3 en 11 onder het informatiedisplay kunt u nu het aantal en de ligging van de toegevoegde tonen van ProChord kiezen. Als u een andere optie kiest hoort u ook direct de gekozen klanken veranderen. ProChord kiest bij elke soort harmonisatie

automatisch een passende orkestratie, zoals bijvoorbeeld saxofoon bij de ProChord optie Bigband Saxes.

afb 104-1

De knoppen van de sectie Voice On/off hebben op dit moment een speciale functie. Ze dienen nu niet om een klankgroep in of uit te schakelen maar u kunt er één of meer harmonie partijen mee activeren of deactiveren. Aan het opschrift boven de knoppen ziet u welke harmoniestem van ProChord bij welke knop hoort. Een stem staat in dit geval ook vaak voor meerdere tonen tegelijk en niet strict voor één harmonielijn, zoals in de muziektheorie.

Sommige stemmen zijn 'verborgen', zoals bij Duet, waar bij inschakelen alleen Harmony 1 is geactiveerd (een duet heeft immers maar twee stemmen). U kunt bij Duet echter ook harmony 2 en 3 activeren, voor een voller arrangement. Strikt gesproken is het dan natuurlijk geen duet meer.

- Om de werking te van ProChord beter te leren kennen kunt u het best een aantal verschillende ProChord-opties in het informatiedisplay selecteren en daarna direct met de knoppen in Voice On/off experimenteren om te horen wat er gebeurt.

Let op: De verschillende harmoniestemmen van ProChord kunnen niet worden in- of uitgeschakeld bij de twee ProChord typen Open en Closed. Hierbij functioneren de knoppen uit de sectie Voice On/off gewoon zoals u gewend bent: om de verschillende klankgroepen van de XE-1 te activeren.

Sound Effect

afb 102-1 Zoals de naam van deze knop al aangeeft kunt u hiermee een geluidseffect toevoegen aan uw spel. Sound Effect werkt onafhankelijk van alle andere klankgroepen.

- Druk op de knop Sound Effect en u hoort het geluidseffect dat is ingesteld onder deze knop.

Er zijn twee soorten geluidseffecten.

- Effecten die na het indrukken van de knop Sound Effect één keer klinken. Dit zijn bijvoorbeeld het blaffen van een hond (Dog Bark), Scratch etc.
- Effecten die blijven klinken nadat u de toets hebt ingedrukt. Om het effect te stoppen moet u de toets nog een keer indrukken. Dit zijn effecten zoals het ruisen van de zee (Seashore), regen (Rain) etc.

Het geluidseffect instellen

afb 102-2

- Houdt de knop Sound Effect even vast. In het informatiedisplay verschijnt de eerste pagina van vier schermen waarin u kunt kiezen welk geluidseffect u onder de Sound Effect wilt hebben.
- Kies met één van de corresponderende knoppen onder het informatiedisplay het gewenste geluidseffect of blader naar één van de volgende pagina's om een ander geluidseffect te kiezen.

Manual Drum

afb 100-2 Met manual drum kunt u aan de klank voor de linkerhand of baspedaal, of aan beide, een slagwerkklank toevoegen. Elke keer als u het Lower deel van het klavier of het pedaal aanslaat klinkt de ingestelde slagwerkklank mee. Deze toevoeging is vooral zinvol als u met de linkerhand of voet een ritmische begeleiding speelt. Er ontstaat dan de indruk dat er een slagwerker meespeelt.

afbeelding: 100-3

- Druk op de knop Manual Drum en hoor dat er een ritme-instrument meeklinkt als u met actieve split het linkerdeel van het klavier bespeelt.

U kunt uiteraard instellen welke klank aan de linkerhand en/of pedaal wordt toegevoegd.

- Houdt de knop Manual Drum even vast en in het informatiedisplay verschijnt het Manual Drum editmenu.
- Aan de linkerkant kunt u de functie voor Lower en Pedal gescheiden in- of uitschakelen. Gebruik hiervoor de knoppen 1, 9 en 2, 10 onder het display.
- In de middelste twee kolommen kiest u welke klank er meeklinkt als u op het Lower klavier of op het pedaal speelt. Met de knoppen 4, 12 en 6, 14 bladert u door de verschillende klanken. Er is altijd één klank tegelijk actief.
- In de meest rechtse kolom stelt u het volume in van Manual Drum. Dit volume is onafhankelijk van de drumklanken die door het automatische Rhythm worden geproduceerd.

NB: Manual Drum werkt altijd, ongeacht of er een automatisch Rhythm loopt. Wel werkt de functie voor baspedaal alleen als er daadwerkelijk een midibaspedaal is aangesloten. U kunt de gekozen slagwerkklank voor pedaal niet laten klinken vanaf het klavier door de functie Pedal to Lower in te schakelen.

Akoestische effecten

Reverb

afb 94-1 Reverb, nagalm in goed Nederlands, voegt het akoestische effect toe van een kleine of grotere ruimte. U kunt de XE-1 ermee laten klinken of u in een kleine of grote concertzaal speelt en zelfs alsof u in een kathedraal speelt.

- Reverb wordt ingeschakeld door de knop Reverb op het bedieningspaneel actief te maken.

Reverb editmenu

U kunt ook het type akoestiek instellen in het Reverb editmenu.

- Houdt hiervoor de knop Reverb even vast en het Reverb editmenu verschijnt in het informatiedisplay.

afbeelding 94-2

Hier blijkt dat de XE-1 zelfs twee reverbprocessors heeft. Het slagwerk en de Voices hebben een eigen nagalminstelling en de drawbars hebben er ook één. U kunt voor drawbars dus een andere ruimte kiezen dan voor de rest van de instrumenten.

- In de linker kolom van het informatiedisplay stelt u de nagalm voor het Rhythm en de Voices in. Gebruik de knoppen 2 en 10 onder het display om uw keuze te maken.

- Ernaast vind u de regelaar voor de diepte (depth) van het galmeffect. Dit stelt u in met de knoppen 4 en 12 onder het display.
- Met de knoppen 5 en 13 kiest u het type nagalm voor de drawbars.
- Met de knoppen 7 en 15 kunt u van de nagalm voor de drawbars ook de diepte instellen.

Reverb mixer menu

Het effect van de instellingen in de twee linkse kolommen hierboven wordt ook bepaald door de instellingen voor Voices, Rhythm en andere begeleidingsinstrumenten in het Reverb mixer menu.

U bereikt het Reverb mixer menu als volgt:

- Druk op de knop Play onder het informatiedisplay tot het mixer menu in het scherm verschijnt.
- Druk drie keer op Page Up en het Reverb mixer menu staat in het display.

afbeelding 96-1

U ziet nu de hoeveelheid reverb-effect die aan acht verschillende Voicegroepen is toegekend.

- U kunt de instellingen wijzigen met de corresponderende knoppen onder het informatiedisplay. De bovenste rij knoppen verhoogt het nagalmaandeel van de betreffende groep en de onderste rij verlaagt het reverbaandeel van de betreffende Voicegroep.
- Als u de reverb-instellingen voor andere Voicegroepen wilt wijzigen kunt u naar een andere groep Voices springen met de knop Part onder het informatiedisplay.

Chorus

De EX-1 kent twee typen chorus. Het eerste type hebt u leren kennen bij de drawbars in de sectie vibrato, waarin u dit choruseffect als toevoeging aan het vibrato-effect kunt inschakelen.

Voor de klankgroepen in de Voicesectie is er echter een onafhankelijk choruseffect. Dit effect voegt een stereozweving toe aan de klank en wekt de indruk of u meerdere instrumenten tegelijk bespeelt.

Chorus kan niet met een knop op het bedieningspaneel worden in- of uitgeschakeld. U kunt Chorus instellen in het Chorus editmenu.

- Houdt de knop Reverb op het bedieningspaneel even vast om het Reverb editmenu in het informatiedisplay te laten verschijnen.
- Druk op Page Up naast het informatiedisplay om het Chorus editmenu in het scherm te laten verschijnen. U ziet aan de aanduiding 2/2 linksboven in het scherm dat u in de tweede pagina bent aangekomen.

afbeelding 49-3

In dit menu kunt u kiezen welk type chorus u wilt gebruiken en hoe sterk het effect de klank moet beïnvloeden.

- Blader met de knoppen 2 en 10 onder het display door de verschillende effecten. Behalve chorus komt nog meer effecten tegen:
 - Chorus 1 - een lichte variant van chorus
 - Chorus 2 - een breder choruseffect
 - Leslie Slow - vergelijkbaar met het langzame Leslie-effect voor de drawbars.
 - Leslie Fast - vergelijkbaar met het snelle Leslie-effect voor de drawbars
 - Echo - een ritmische stereo-echo
 - Flanger - vergelijkbaar met chorus meer laat de klank meer 'draaien'
 - Delay 1 - een ritmische mono-echo met een korte echotijd

- Delay 2 - een ritmische mono-echo met een langere echotijd
- Stel met de knoppen 4 en 15 onder het display in hoe sterk het effect moet werken. Stel deze waarde niet te laag in om het effect goed te kunnen horen als u dadelijk met de chorus mixer gaat werken.

Als u hierboven het choruseffect hebt ingesteld is de kans groot dat u het niet heeft kunnen waarnemen toen u een klank uit de Voice sectie bespeelde. Dat komt omdat het choruseffect in de chorusmixer aan de verschillende klankgroepen kan worden toegekend maar ook kan worden uitgeschakeld.

Chorus mixer menu

afb 51-1 In het chorus mixer menu kunt u instellen hoe intensief het choruseffect wordt toegevoegd aan verschillende groepen uit de Voice sectie.

- Druk op de knop Play onder het informatiedisplay tot het mixer menu in het scherm verschijnt.
- Blader vervolgens met Page Up naast het display drie pagina's omhoog om in het Chorus mixer menu te komen. Linksboven in het display ziet u nu in vette letters **Chorus** staan.

Nu kunt u met de knoppen onder het informatiedisplay voor elke klankgroep apart de hoeveelheid chorus bepalen. Het effect van de knoppen hoort u direct als u een klank van de betreffende klankgroep vanaf het klavier bespeelt.

- Gebruik de knop Part/Edit onder het informatiedisplay om over te schakelen naar de volgende pagina klankgroepen. In totaal zijn er vier pagina's met klankgroepen.

NB: Op de derde en vierde pagina kunt u instellingen maken voor klankgroepen die door de sequencer worden gebruikt. Het heeft alleen zin voor deze groepen instellingen te maken als u de sequencer gebruikt of standard midi files vanaf diskette afspeelt.

SES/EQ

afb 96-2

SES staat voor Sound Expansion System en EQ staat voor Equalizer. Met deze functies kunt u de klank van de XE-1 breder maken en aan uw eigen smaak aanpassen.

- Schakel de functie SES/EQ in met de gelijknamige knop op het bedieningspaneel. U hoort dat de totaalklank van het instrument rijker wordt.

U kunt, net als alle andere functies van uw XE-1, ook SES/EQ aan uw eigen smaak aanpassen.

- Houdt de knop SES/EQ even vast om het SES/EQ edit menu in het informatiedisplay te laten verschijnen.

afbeelding 97-1

In dit scherm kunt u het type en de hoeveelheid van het effect kiezen. Dit kan voor de Voices en Rhythm en voor de drawbars apart.

Zowel voor Rhythm & Voice als voor Drawbars ziet u twee kolommen in het scherm

SES stereo/mono en small/normal

Hiermee kunt u instellen of u een 3D verbreding van het geluid wilt hebben (stereo) of een verlevendiging van de mono klanken (mono).

- Gebruik de knoppen 2, 10 en 5, 13 om dit respectievelijk voor Rhythm & Voice en Drawbars in te stellen.

- Met de knoppen 4, 12 en 7, 15 stelt u in of u het effect in zijn volle sterkte wilt gebruiken (normal) of dat u een meer bescheiden versie wilt (small). In de stand Off is het effect voor de betreffende groep uitgeschakeld.

Equalizer

Wat is een equalizer? Equalizers bestaan al heel lang en worden vooral gebruikt in de studio- en opnamewereld. Het woord equalizer betekent letterlijk 'gelijkmaker'. In opnamesituaties gebeurt het vaak dat het klankbeeld van een opname ongewild wordt gekleurd door de microfoons die bij de opname worden gebruikt. Met een equalizer wordt de klank weer rechtgetrokken, en het originele klankbeeld wordt weer hersteld. Een tweede toepassing van de equalizer is later ontstaan. Je kunt de gereedschappen van een equalizer ook inzetten om een klankkleur juist te verkleuren. Dit wordt in hedendaagse muziek veel gedaan. De knoppen Treble en Bass op uw hifi versterker vormen eigenlijk een eenvoudig soort equalizer.

De EX-1 heeft een uitgebreide equalizer aan boord waarmee u de totaalklank van uw instrument kunt aanpassen aan de ruimte waarin u speelt. Kunt u met de knoppen Bass en Treble op uw versterker alleen de lage en hoge tonen van de klank beïnvloeden, maar met de equalizer van de XE-1 kunt u vier frequentiebanden van de totaalklank afregelen.

- U bereikt het editmenu voor de equalizer door de knop SES/EQ op het bedieningspaneel in te drukken.
- Druk daarna één keer op Page Up naast het bedieningspaneel. U ziet nu het eerste scherm uit de onderstaande afbeelding. U bent nu op de pagina waar u de equalizerinstellingen kunt maken voor de Rhythm en Voices. In de linkerbovenhoek ziet u de aanduiding 2/3 EQ-R&V staan.
- Druk nog een keer op Page Up en u komt op de pagina waar u de equalizerinstellingen voor de drawbars kunt maken. Deze pagina werkt op dezelfde manier als die voor het Rhythm en de Voices. U kunt weer in de linker bovenhoek zien om welke pagina het gaat. In dit geval staat er 3/3 EQ-DRB.

afbeelding 98-1

Elke van de twee pagina's bestaat eigenlijk weer uit twee subpagina's: Freq (Hz) of Gain (dB). U schakelt deze om met de knoppen 1 en 9 onder het informatiedisplay.

Op de sub-pagina Freq(uentie) stelt u in welke deel van het frequentiespectrum van de totaalklank de vier banden ieder voor hun rekening nemen.

Op de pagina Gain stelt u in in hoeverre het signaal van de frequentiebanden wordt versterkt of verzwakt.

- Blader met de knoppen 1 en 9 onder het display naar de pagina Freq (Hz).
- Probeer met de knoppen 3 t/m 6 en 11 t/m 14 onder het display uit wat het effect is van het versterken of verzwakken van de verschillende frequentiebanden.

De meest linkse en rechtse band kunt u vergelijken respectievelijk de Bass en Treble op uw versterker.

Als u de meest linkse band versterkt zal de klank van lage instrumenten, pedaal en de lage drawbars worden geaccentueerd. Als u de meest rechtse band versterkt zult u de klank van de hoge drawbars, bekkens van het Rhythm beter waarnemen. Ook zal de klank van strings, trompet feller en prominenter worden.

- Schakel over naar de subpagina Freq (Hz) met knop 1 en 9.

Op de subpagina Freq (Hz) kunt u bepalen in welk frequentiegebied de banden hun werk doen. De instelling van deze frequenties zal voor de meeste situaties in orde zijn en u zult hier misschien nooit iets aan hoeven te veranderen.

- Experimenteer met de frequentiebanden om te horen wat ze veranderen aan de klank. U hoort het effect van een frequentieband alleen als deze op de subpagina Gain is ingesteld om te verzwakken of versterken. Als een frequentieband versterkt hoort u het best zijn effect.

EQ group

Op pagina 3/3 EQ-DRB vindt u aan de rechterkant de optie Group. Deze kunt u in- of uitschakelen met de knoppen 7 en 15 onder het display.

- Als u deze optie inschakelt zijn werken de beide EQ pagina's gescheiden voor Rhythm & Voices en voor Drawbars.

- Als u deze optie uitschakelt geldt de instelling van pagina 2/3 EQ-R&V voor zowel de Rhythm & Voices als voor de drawbars. De instellingen op pagina 3/3 hebben dan geen invloed meer op de drawbars.

EQ On/Off

Met deze functie - die u op beide pagina's helemaal aan de rechterkant vindt - schakelt u de equalizer geheel uit. Dit is zinvol omdat de knop SES/EQ op het bedieningspaneel eigenlijk twee functies tegelijk bedient. Als u EQ op deze pagina's uitschakelt werkt deze knop alleen voor het SES-effect. Als u op de betreffende pagina het SES-effect uitschakelt (zie boven) en EQ inschakelt werkt deze knop om EQ te activeren.

Opnamen maken in de Sequencer

U kunt niet alleen op de XE-1 spelen. De interne sequencer voegt ook een digitale opnamestudio aan uw instrument toe. U kunt er complexe compositie op maximaal 16 sporen mee uitwerken maar u kunt ook zeer eenvoudig gewoon uw eigen spel opnemen. Opnemen in de sequencer kan op drie manieren:

- Met **Easy Record** neemt u gewoon uw eigen spel op, net zoals u dat op een tape of cassette recorder zou doen.
- Met **Multi Record** kunt u een opname maken in verschillende onderdelen (linkerhand, rechterhand, pedaal, verschillende klankgroepen) en later ook nog dingen wijzigen.
- Met **16 Track** kunt u 16 verschillende partijen opnemen met Voices en kunt u ook commerciële GM songs en midifiles afspelen van diskette.

Sequencersectie

De sequencer bedient u met de vier knoppen in de sectie Sequencer, linksonder op het bedieningspaneel.

afbeelding 129-1

(afbeeldingen in de marge!)

Easy Rec

De knop Easy Rec is om de sequencer te activeren en een eenvoudig opname te maken met Easy Record.

Seq Menu

Met de knop Seq Menu verschijnt het sequencermenu in het informatiedisplay.

Rew/Stop

Deze knop is om vanaf het begin van een song te starten. Als u het afspelen stopt in het midden van een song met Play/Pause kunt u met deze knop weer terug naar het begin.

Play/Pause

Hiermee start u het afspelen van een song of kunt u het afspelen pauzeren (de knop gaat knipperen). Als u nogmaals op Play/Pause drukt gaat het afspelen verder op het zelfde punt.

Sequencer Menu

In dit menu kunt u kiezen uit de drie verschillende opname-opties en kunt u een opgenomen song wissen.

- Druk op de knop Seq Menu in de sectie Sequencer op het bedieningspaneel om dit menu in het informatiedisplay te laten verschijnen.

Easy Record

Een eenvoudige opname:

- Stel op de EX-1 de registratie in waarmee u wilt opnemen.
- Druk op de rode knop Easy Rec om het opnamescherm op te roepen. U hoort een metronoom tikken.

afbeelding 131-1

- Druk op toets Play/Pause in de sequencersectie en twee maten na nu begint de opname. De twee maten intro (waarin u nog niet kunt opnemen) kunt u herkennen aan het gewijzigde metronoomgeluid (een belklank op de eerste tel) en de negatieve maatnummering in het informatiedisplay. Zodra het maatnummer 0 in het display is bereikt kunt u beginnen met spelen.

afbeelding 133-1

- Druk op Rew/Stop in de sequencersectie op het bedieningspaneel als u klaar bent met spelen. Uw eerste opname is afgerond.
- Druk op Play/Pause om uw opname te beluisteren.

Op deze manier kunt u op zeer eenvoudige manier uw spel opnemen en beluisteren.

Extra functies

Er zijn echter nog enkele extra functies waarmee u Easy Record aan uw eigen wensen kunt aanpassen. Zo hoeft u bijvoorbeeld niet alle klankgroepen in één keer op te nemen en kunt u ervoor kiezen of u registratie, tempo en/of presetwisselingen tijdens het spelen wel of niet op te nemen.

Zodra u het Easy Rec sequencermenu heeft opgeroepen kunt u in het display zien welke groepen actief zijn voor opname. In het display ziet u dat voor alle groepen in het eerste scherm: Upper, Lower, Pedal en Control de opname functie REC geactiveerd is.

- U kunt er ook voor kiezen om Upper, Lower en Pedal niet tegelijk maar na elkaar op te nemen. Schakel als u dat wilt één of meerdere groepen uit voor opname door REC in OFF te veranderen voor de betreffende groep met de knoppen onder het bedieningspaneel.
- Druk één keer op de knop Part/Edit schuin onder het display om de tweede pagina van het Easy Rec sequencermenu op te roepen. Hier ziet u nog vier andere opnameopties.

Hier kunt u kiezen voor het vastleggen het **tempo** (ook wijzigingen tijdens het spelen), het wisselen van **presets**, de bewegingen van het **expressionpedaal** en het schuiven aan de drawbars (**DBcont**).

- Gebruik de knoppen onder het informatiedisplay om eventueel wijzigingen in de ingestelde opnamekeuzes aan te brengen. Standaard zijn alle opties geactiveerd voor opname.
- Druk nog een keer op Part/Edit onder het display en de derde keuzepagina verschijnt.

Hier kunt u bepalen of de Special Effects (**SE**) en akkoorden van Auto Band (**Chords**) moeten worden opgenomen in de sequencer.

- Gebruik de knoppen onder het display om eventueel wijzigingen aan te brengen.

Overige functie in het Easy Rec menu.

Record Standby

Record Standby wil zeggen dat de sequencer van de XE-1 klaar staat voor opname. U hoort de metronoom tikken en zodra u Play/Pause indrukt start de opname. Het tikken van de metronoom kan echter stressverhogend werken en als u even op uw gemak de instellingen wilt bekijken kunt u Record Standby ook tijdelijk uitschakelen.

- Druk op knop 5 onder het display om Record Standby in of uit te schakelen.

Metronoom

- De metronoom kunt u in- of uitschakelen met knop 6 onder het display.
- Knop 14 roept het Metronome menu op waar u speciale instellingen voor de metronoom kunt maken. U ziet het volgende scherm:

afbeelding 132-2

- In de linkerkolom **Time** kunt u de maatsoort instellen waarin de metronoom tikt en waarin de muziek zal worden opgenomen. Gebruik de knoppen 2 en 10 om de gewenste maatsoort te kiezen.
- In de tweede kolom **Upbeat** kunt u kiezen om de metronoom de tellen van de maat te laten opvullen. Dit kan op twee manieren:
 - In achtste noten. Elke tel is dan verdeeld in twee tikken. De tikken op de tel klinken hoger dan de tikken tussen de tel in.
 - In achtse triolen. Elke tel is verdeeld in drie tikken. De tikken op de tel klinken hoger dan de twee tikken tussen de tellen in.

Gebruik de knoppen 3 en 11 om uw keuze te maken.

- In de derde kolom **Voice** kiest u met welke klank de metronoom wordt weergegeven. Standaard is hier Metronome ingesteld maar u kunt ook kiezen voor een hoge en lage agogo of hoge en lage woodblocks.
- In de vierde kolom **Volume** stelt u in hoe hard de metronoom klinkt in verhouding tot de andere klankgroepen.
- Met OK (knop 8) verlaat u het Metronome menu.

Multi Rec

Op deze pagina kunt u ook song opnemen maar heeft u vergeleken met Easy Rec meer controle over elke voicesectie van het de XE-1. Bij Easy Rec kunt u selecteren of u Upper, Lopwer, Pedal, Control wilt opnemen maar u kunt niet apart selecteren of geen aparte klankgroepen selecteren binnen de secties, zoals het opnemen van Upper Drawbars en Lower Drawbars apart.

Als u meer controle wilt hebben over de verschillende klankgroepen tijdens het opnameproces, gebruik dan Multi Rec.

- Druk op de Seq Menu knop op het bedieningspaneel waarmee u in het gelijknamige menu komt.

afbeelding 129-last

- Druk op de knop 7 of 8 onder het display om Multi Rec te activeren.

Een song opnemen met Multi Rec

- Stel op de XE-1 de registratie in die u wilt gebruiken voor uw song
- Ga naar het Multi Rec menu zoals hierboven beschreven.

afbeelding 135-1

Ik het display ziet u aan de linkerkant acht groepen: Upper 1, Upper 2, Lower 1, Lower 2, UpperD (Upper Drawbar), LowerD (Lower Drawbar) en Pedal. Dit betekent dat u de verschillende drawbargroepen onafhankelijk van elkaar kan opnemen. Met de genummerde knoppen onder het display kunt u de verschillende groepen wel of niet voor opname activeren. **Rec** betekent dat de betreffende groep meedoet met de opname, **Off** betekent dat de betreffende groep niet wordt opgenomen. Gebruik de volgende knoppen voor de volgende groepen:

- 1 - Upper 1 Voices
- 2 - Upper 2 Voices
- 3 - Lower 1 Voices
- 4 - Lower 2 Voices
- 9 - Upper Drawbars
- 10 - Lower Drawbars
- 11 - Pedal Drawbars
- 12 - Pedal Voice

Er zijn nog meer klankgroepen die u bij de opname kunt betrekken. Druk één keer op de knop Part/Edit schuin onder het display en het volgende scherm verschijnt.

afbeelding 135-2

In dit scherm kunt u instellen of de klankgroepen Bass, Drums, Perc, Acc1, Acc2, Acc3, en Acc4 in de opname moeten worden betrokken. Dit zijn allemaal groepen uit het AutoBand begeleidingsorkest. Met de genummerde knoppen onder het display kunt u de verschillende groepen wel of niet voor opname activeren. **Rec** betekent dat de betreffende groep meedoet met de opname, **Off** betekent dat de betreffende groep niet wordt opgenomen. U bedient de groepen met de volgende toetsen:

- 1 - Bass
- 2 - Drums
- 3 - Percussion
- 9 - Accompaniment 1
- 10 - Accompaniment 2
- 11 - Accompaniment 3
- 12 - Accompaniment 4

Als u nog een keer op de Menu/Edit knop schuin onder het display drukt verschijnt de derde pagina waarin u groepen voor opname kunt activeren of uitschakelen. Niet alle opties op deze pagina zijn gekoppeld aan groepen die klank voortbrengen.

- Express bepaalt of de bewegingen van het expressiepedaal (zwelpedaal) worden opgenomen.

- DBCont (drawbar control) bepaalt of het schuiven aan de drawbars tijdens de opname wordt opgenomen.
- Tempo bepaalt of het tempo en de tempowijzigingen worden vastgelegd.
- Control bepaalt of het draaien aan de controlewielen als Pitch Bend en Modulatiewiel wordt opgenomen.

Diskdrive en CompactFlash

Uw Hammond XE-1 kan verschillende typen data opslaan en laden:

- Sequencer- of songdata
- Preset data
- Styledata

Deze datatypen kunnen op twee media worden opgeslagen:

- Diskettes
- CompactFlash cards

Disktestation

Het disktestation vindt u onder het pitchbend- en modulatiewiel. Het is geschikt voor 3.5 inch high density (HD) en double density (DD) diskettes.

afbeelding 141-1

Het lampje aan de voorkant geeft aan of het disktestation in gebruik is, dat wil zeggen of er data geladen of opgeslagen wordt.

NB: Schakel de stroom van de XE-1 nooit uit als dit lampje brandt. Als het laden of opslaan van data op deze manier wordt onderbroken gaat er onherroepelijk informatie verloren.

Uitwerpknop

Met de knop rechts naast de sleuf van het disktestation kan de diskette uit het station worden verwijderd. Als er zich een diskette in het station bevindt steekt deze knop verder uit dan als er geen diskette in het station aanwezig is.

NB: Druk nooit op deze knop als het lampje op de diskdrive brandt en er data wordt geladen of opgeslagen. Als het laden of opslaan van data op deze manier wordt onderbroken gaat er onherroepelijk informatie verloren.

CompactFlash station

afbeelding 141-3

Het CompactFlash station vindt u op het achterpaneel van de EX-1. Verwijder eventueel het beschermingskapje van slot voordat u er een CompactFlash card insteekt. Steek de card in het slot met het etiket naar boven. Gebruik de uitwerpknop om de card weer uit het station te verwijderen.

NB: Let erop dat u bij het aanschaffen het juiste type card koopt. Er bestaan naast CompactFlash cards ook Smart Media cards die op een vergelijkbare manier werken maar niet in de XE-1 kunnen worden gebruikt. Neem eventueel contact op met uw Hammond leverancier voor meer informatie over typen en merken CompactFlash cards die u in de XE-1 kunt gebruiken of kijk via internet op www.hammondsuzuki.com

Disk Utility menu

In het Disk Utility menu kunt u alle handelingen uitvoeren met diskettes en CompactFlash cards.

- Druk op de knop Disk linksboven op het bedieningspaneel. Het Disk Utility menu verschijnt in het informatiedisplay.

afbeelding 142-1

Met de knoppen onder het display kunt u uit de vier opties kiezen.

Disk Utility - Format

Voordat een diskette of CompactFlash card kan worden gebruikt moet deze eerst worden geformatteerd. Er wordt dan een soort lege inhoudsopgave aangebracht op het medium. Dit hoeft maar één keer te gebeuren als de diskette of card nieuw is, of daarvoor door een ander instrument of apparaat is gebruikt.

NB: Ook diskettes die geformatteerd worden gekocht moeten voor de gebruik in de EX-1 door het instrument zelf worden geformatteerd.

Een blanco diskette of card formatteren:

- Doe een 3,5 inch DD of HD diskette in het disktestation of doe een CompactFlash card in het CompactFlash station achterop de EX-1.
- Ga met de knop Disk op het bedieningspaneel naar het Disk Util menu.
- Druk op knop 13 of 14 onder het informatiedisplay om het menu Format in het informatiedisplay te laten verschijnen.

In het scherm ziet u twee kolommen: **Media** en **Mode**.

afbeelding 143-1

- Selecteer met knop 3 en 11 onder het display of u een diskette of een CompactFlash card wilt formatteren.
 - **FD** formatteert een diskette
 - **CARD** formatteert een CompactFlash card.
- Selecteer met knop 5 en 13 op welke manier u wilt formatteren.
 - Normal formatteert de hele oppervlakte van de diskette en wist alle fysieke informatie van de disk of CompactFlash card en herinitialiseert deze voor gebruik met de XE-1.
 - Quick formatteert alleen de inhoudsopgave van de diskette of card en duurt minder lang.

NB1: Bij een nieuwe diskette of CompactFlash card kunt u niet kiezen voor Quick.

NB2: Als u een diskette gebruikt die al op een andere machine of instrument in gebruik is geweest verdient het aanbeveling om Normal te kiezen. Het oppervlak van de disk wordt dan ook gecontroleerd op fouten of zogenaamde slechte sectoren.

Als u een diskette of card wilt formatteren die al data bevat verschijnt de volgende waarschuwing in het informatiedisplay waarin u wordt gewaarschuwd dat het formatteren van de disk of card alle informatie die erop aanwezig is zal wissen:

afbeelding 143-2

- Als u de data op de diskette of card niet wilt wissen, kies dan knop 6 onder het display om de operatie af te breken.
- Als u wilt doorgaan en alle informatie van de diskette of card wilt wissen drukt u op knop 14 onder het display.

Het formatteren duurt ongeveer 1 minuut. Tijdens het proces ziet u het volgende op het scherm:

afbeelding 144-1

Na het formatteren verschijnt het Disk Utility menu weer in het scherm. Uw diskette of CompactFlash card is klaar voor gebruik in de XE-1.

Disk Utility - Song & Setup

Een song van en diskette of card laden

- Doe een diskette of CompactFlash card met songdata in het betreffende station. Het informatiedisplay ziet er als volgt uit:

afbeelding 144-2

In de tweede kolom van links ziet u een lijst met songtitels of bestandsnamen van de bestanden die zich op het datamedium bevinden. Eén van de namen is geselecteerd en wordt invers weergegeven.

- Doorloop met de knoppen 2, 3 of 4 de lijst in opwaartse richting en met de knoppen 10, 11 en 12 in neerwaartse richting. De lijst kan langer zijn dan het aantal titels dat in het scherm past. Als de rand is bereikt schuift de lijst automatisch verder in de richting waarin u gaat.
- Als u een keuze hebt gemaakt uit de lijst, druk dan op knop 6 of 14 onder het display om de betreffende song te laden. Het display ziet er als volgt uit:

afbeelding 145-1

- Bevestig met knop 14 het laden of breek de procedure met knop 6 af. Als u bevestigt verschijnt het volgende scherm:

afbeelding 145-2

Na het laden ziet u de songlijst weer in het display. De knop Rew/Stop in de sequencersectie op het bedieningspaneel brandt, ten teken dat er een song in de sequencer geladen is en dat deze kan worden afgespeeld.

- Druk op Play/Pause in de sequencersectie op het bedieningspaneel. De song start en in het informatiedisplay ziet u een soortgelijk scherm:

afbeelding 145-4

- Als u de song wilt stoppen tijdens het afspelen, druk dan op Play/Pause op het bedieningspaneel. Nog een keer op Play/Pause drukken start de song weer vanaf hetzelfde punt.
- Als u de song vanaf een bepaalde maat wilt starten kunt u met de knoppen 15 en 16 door de song 'spoelen' net als op een band- of cassetterecorder. De grote cijfers in het informatiedisplay geven de afspeelpositie in de song in maten aan.
- Druk weer op Play/Pause om de song vanaf de nieuwe afspeelpositie te starten.
- Met Stop/Rew keert u weer terug naar het begin van de song. U ziet maat 0 weer als afspeelpositie in het display.

Een song op diskette of CompactFlash card opslaan.

Op een enkele HD diskette kunt u maximaal 50 songs opslaan.

- Doe een geformatteerde 3,5 inch diskette in het diskettestation of een CompactFlash card in het cardstation.
- Neem een song op met de opnamefunctie van de XE-1 of laadt er één in van disk of card, zoals hierboven beschreven. U bevindt zich nu in het Song/Set menu.

afbeelding 146-1

- Als de diskette of card al songdata bevat en u wilt deze niet wissen, blader dan met de knoppen 10, 11 of 12 naar beneden tot de aanduiding "New File" invers wordt weergegeven.
- Druk op knop 15 om Save te activeren en uw song op te slaan.

U kunt nu kiezen tussen Both, Song en Setup. Song betekent dat u alleen de songdata kunt opslaan (de noten die u op de klavieren en het pedaal heeft gespeeld). Setup betekent dat u alleen de registratie en wijzingen daarin onder het spelen opslaat. Als u Both kiest slaat u zowel de songdata als setupdata op, wat in de meeste gevallen de beste keus is.

- Kies met de knoppen 5 en 13 onder het display één van de drie opties.
- Met knop 15 kunt u het opslaan starten. Met knop 7 kunt u de procedure afbreken.

Tijdens het opslaan verschijnt de melding "Saving..." in het display.

afbeelding 147-1

Een song van een diskette of CompactFlash card wissen

- Doe een 3,5 inch diskette in het diskettestation of een CompactFlash card met in het cardstation. Het medium moet songdata bevatten. In het informatiedisplay verschijnt het menu Song/Set.

In de tweede kolom van links ziet u een lijst met songtitels. De geselecteerde songtitel wordt invers weergegeven.

- Gebruik knoppen 2, 3 of 4 om de selectie omhoog te verplaatsen en de knoppen 10, 11 en 12 om selectie omlaag te verplaatsen.
- Druk op de knoppen 8 of 16 om de door u gekozen song te wissen.
- U moet uw keus bevestigen met knop 8 (OK) of met knop 7 (Cancel) afbreken.

NB: U kunt voorkomen dat data ongewenst van een diskette wordt gewist door het tuimelblokje in de rechter bovenhoek te verschuiven zodat de opening niet geblokkeerd is. Als u dus door beide openingen in een HD disk kunt kijken (de linkeropening is altijd open) is uw data veilig en kan nooit worden gewist.

Styldata van diskette of CompactFlash card laden

- Doe een 3,5 inch diskette in het diskettestation of een CompactFlash card in het cardstation waarop styldata is opgeslagen en het display ziet er ongeveer zo uit:

afbeelding 148-2

- Druk op knop 6 of 14 onder het display om Load Style te selecteren en het volgende display verschijnt:

afbeelding 148-2

U moet nu kiezen uit Diskstyle1 en Diskstyle2. U bepaalt hiermee onder welke van de twee knoppen Diskstyle in de sectie Rhythms & Styles de ingeladen style zal worden geplaatst. Als u kiest voor Diskstyle1 komt de style onder de knop Rhumba terecht en als u kiest voor Diskstyle2 komt de style onder de knop Tango terecht.

- Kies met de knoppen 4 en 12 (of 5 en 13) voor Diskstyle1 of 2. Met knop 8 kunt u de procedure afbreken.
- Met knop 14 kunt u de style laden. Het informatiedisplay ziet er ongeveer als volgt uit:

afbeelding 148-3

Met een geladen diskstyle spelen

- Druk op de knop Diskstyle1 of Diskstyle 2 in de sectie Rhythms & Styles op het bedieningspaneel. U ziet in eerste instantie het menu voor de Latijns-Amerikaanse styles, zoals Rhumba en Tango.
- Ga met de knop Page Up naast het display één pagina omhoog om de door u geladen diskstyles te zien.
- Gebruik de genummerde knoppen onder het display om de gewenste style te kiezen.

NB: De geladen diskstyles blijven in het geheugen van de XE-1 aanwezig, ook als de stroom wordt uitgeschakeld. Ze worden alleen verwijderd als u de XE-1 initialiseert in het Systemmenu.

Een style opslaan op diskette of card.

- Doe een 3,5 inch floppy in het diskettestation of een CompactFlash card in het cardstation en het volgende scherm verschijnt:

afbeelding 149-1

- Selecteer met de knoppen 8 of 16 onder het display de opdracht Save Style. Het display ziet er als volgt uit:

afbeelding 149-2

- Gebruik de genummerde knoppen onder het display om een diskstylegroep te benoemen.

Deze naam wordt aan alle styles gegeven die kunnen worden opgeroepen met één van de twee hiervoor bestemde knoppen in de sectie Rhythms & Styles (Rhumba en Tango). De huidige naam ziet u links in het scherm in het veld **Old Name** terwijl de nieuwe naam aan de rechterkant staat in het veld **New Name**. De letters kunt u kiezen met de genummerde knoppen onder het display. Als u herhaaldelijk op één van de knoppen drukt krijgt u de verschillende tekens die in het betreffende vak staan. Als u bijvoorbeeld één keer op knop 1 drukt krijgt u een '1'; Als u twee keer drukt een 'A'; als u drie keer drukt een 'B' etc.

- Met knop 11 krijgt u een spatie.
- Met knop 12 wisselt u tussen hoofdletters en kleine letters.
- Met knop 13 wist u een teken
- Met knop 14 en 15 verschuift u het invoegpunt naar links of rechts.
- Met knop 16 bevestigt u de complete naam
- Als u met knop 16 uw invoer hebt bevestigd verschijnt het volgende scherm:

afbeelding 150-1

In het scherm moet u nu kiezen uit Diskstyle1 en Diskstyle2. U bepaalt hiermee met welk van de twee knoppen in de sectie Rhythms & Styles op het bedieningspaneel de style zal kunnen worden opgeroepen.

- Selecteer met de knoppen 6 en 14 of 7 en 15 Diskstyle1 of 2. Met Cancel (knop 8) kunt u het menu ook verlaten.
- Met knop 16 bevestigt u uw keus en het display geeft aan dat de style wordt opgeslagen:

afbeelding 150-2

Als de Song & Setup pagina weer verschijnt zijn de styles opgeslagen.

Directories

Omdat een diskette of card een groot aantal songs kan bevatten kan het handig zijn om songs in relevante groepen op te slaan. Zo kunt u bijvoorbeeld alle rocksongs, alle jazzsongs en alle love ballads in eigen groepen opslaan. Voor dit doel kunt u **directories** op de disk of card aanmaken. Een directory kunt u vergelijken met een archiefmap met een naam waarin verschillende bestanden bij elkaar worden opgeslagen om ze snel terug te kunnen vinden.

Als een diskette of card directories heeft ziet u deze tussen punthaakjes in het display, bijvoorbeeld <directory>.

afbeelding 151-1

Als een directory-naam in het scherm is geselecteerd ziet u rechts niet meer de aanduidingen Load, Save en Del, maar alleen de aanduiding **Entr.** Hiermee kunt u de directory openen om de inhoud te bekijken.

- Open met knop 6 of 14 de directory.
- Om weer één niveau hoger te komen en de directory te verlaten moet u de bovenste entry in het scherm **Up One Level** selecteren. Bevestig dit met knop 6 of 14.

Nu kunt u eventueel weer een andere directory selecteren en openen, zoals hierboven beschreven.

Een directory aanmaken.

- Ga helemaal naar de onderkant van het scherm en selecteer de entry **New File**.

Rechtsonder in het display staan nu de velden **New Dir** en **Save**.

afbeelding 152-1

- Als u een bestand wilt opslaan, druk dan op de knoppen 7 of 15. Als u een nieuwe directory wilt aanmaken drukt u op 8 of 16. Het display ziet er nu als volgt uit:

afbeelding 152-2

Links in het midden ziet u de 'oude' naam die in dit geval eigenlijk niet relevant is omdat u een nieuwe directory aanmaakt. Dit veld is dan ook leeg bij het aanmaken van een nieuwe directory. Rechts in het midden ziet u de naam die u gaat invoeren. De letters kunt u kiezen met de genummerde knoppen onder het display. Als u herhaaldelijk op één van de knoppen drukt krijgt u de verschillende tekens die in het betreffende vak staan. Als u bijvoorbeeld één keer op knop 1 drukt krijgt u een '1'; Als u twee keer drukt een 'A'; als u drie keer drukt een 'B' etc.

- Met knop 11 krijgt u een spatie.
- Met knop 12 wisselt u tussen hoofdletters en kleine letters.
- Met knop 13 wist u een teken
- Met knop 14 en 15 verschuift u het invoegpunt naar links of rechts.
- Met knop 16 bevestigt u de complete naam en wordt de nieuwe directory toegevoegd.

Bestandstypen

Omdat een diskette of card verschillende typen bestanden kan bevatten kunnen de keuzeopties in het informatiedisplay verschillen.

Als er een bijvoorbeeld een gecombineerd rhythmbestand is geselecteerd ziet het informatiedisplay er als volgt uit:

afbeelding 153-1

Een gecombineerd rhythmbestand is een bestand dat een aantal disk styles bevat en wordt aangeduid met een C. Het informatiedisplay laat de opties **Load** (laden) en **Save** (opslaan) zien en **View Detl**, waarmee u de inhoud (details) van het bestand kunt bekijken.

Als een songbestand is geselecteerd ziet het informatiedisplay er als volgt uit:

afbeelding 153-2

Een songbestand wordt aangeduid met een kwartnootje met een P erachter, als het bestand ook data van de in de song gebruikte registratiepresets bevat. In het informatiedisplay hebt u nu de opties **Load** (laden), **Save** (opslaan) en **Del** (wissen).

Als er een diskstylebestand is geselecteerd ziet het informatiedisplay er als volgt uit:

afbeelding 153-3

Een diskstylebestand wordt aangeduid met een D. In het informatiedisplay hebt u de optie het bestand te laden - **Load File**.

Het deel van de diskette of card dat nog geen data bevat wordt weergegeven door **New File**. Als deze regel is geselecteerd ziet het informatiedisplay er als volgt uit:

afbeelding 154-1

In het informatiedisplay vindt u nu de optie om een nieuwe directory te creëren (**New Dir**), een willekeurig bestand op te slaan (**Save**) of een diskstyle op te slaan (**Save Styl**).

Disk Utility - Chain Play

Met deze functie kunt u een reeks songs automatisch van een diskette of CompactFlash card afspelen. Handel als volgt:

- Doe een 3,5 inch floppy in het disktestation waarop zich verschillende songbestanden bevinden.
- Druk op de knop Disk op het bedieningspaneel om in het Disk Utility menu te komen.

afbeelding 154-2

- Druk op de knoppen 11 of 12 om de pagina Chain Play weer te geven.

afbeelding 154-3

In de linkerhelft van het scherm ziet u een lijst met songtitels of bestandsnamen. De huidige geselecteerde naam wordt in vers omgekeerd weergegeven.

- Gebruik de knoppen 2, 3 of om de selectie omhoog te verplaatsen en de knoppen 10, 11 en 12 om de selectie omlaag te verplaatsen. De lijst kan langer zijn dan het aantal namen dat in het display past.
- Gebruik de knoppen 1 en 9 om de modus te selecteren waarin de songs moeten worden afgespeeld.
 - **One** speelt de geselecteerde song herhaaldelijk af.
 - **All** speelt alle songs van de disk af beginnend bij de geselecteerde song. Als het eind van de lijst is bereikt gaat het afspelen verder vanaf bovenaan de lijst.
 - **Shuf** speelt de songs in willekeurige volgorde af.

- Selecteer de song waarmee u wilt beginnen en druk op de knoppen 6 of 14 om **Load** te selecteren. Het informatiedisplay ziet er als volgt uit:

afbeelding 155-1

- Druk op de knop Play/Pause in de sectie Sequencer op het bedieningspaneel en de songs gaan afspelen.
- Als u een song halverwege wilt stoppen, druk dan gewoon weer op de Play/Pause toets.
- Als u nogmaals op Play/Pause drukt gaat het afspelen vanaf hetzelfde punt verder.
- Als u een song vanaf een specifieke maat wilt starten kunt u met de knoppen 15 en 16 naar de gewenste maat spoelen. Daarna kunt u de song met Play/Pause vanaf de betreffende maat starten. Spoelen kan ook terwijl een song aan het afspelen is.
- Als u een song weer vanaf het begin wilt afspelen, druk dan op Rew/Stop. De maataanduiding in het display springt weer naar het begin van de song en u kunt met Play/Pause starten.

Disk Utility - Whole Card

Omdat de XE-1 een erg flexibel instrument is met veel mogelijkheden tot het vormen van de muzikale totaalklank, kan het wenselijk zijn de totale geheugeninhoud - Presets, User Rhythms, Custom Styles, Custom Voices, etc. - op te slaan op een CompactFlash card om later te kunnen oproepen, zonder het hele instrument opnieuw te moeten programmeren. De XE-1 biedt deze mogelijkheid. U kunt een zogenaamde **Whole Card** (hele card) creëren, wat gewoon betekent dat de hele geheugeninhoud op één CompactFlash card opslaan. U kunt zelfs een hele bibliotheek van Whole Cards creëren voor al uw muzikale arrangementen.

NB: Whole card wil niet zeggen dat een hele card hiermee in één keer vol is. U kunt meerdere Whole Card-bestanden op één card opslaan, zolang er ruimte is op de card.

Een Whole Card opslaan.

- Programmeer uw EX-1 met uw eigen Custom Styles, Rhythm Presets, Presets, Custom Voices of andere gebruikersopties.
- Doe een CompactFlash card in het cardstation.
- Druk op de knop Disk op het bedieningspaneel. Het Disk/Util menu verschijnt in het display.
- Selecteer met knop 5 of 6 onder het display het menu Whole Card. Het informatiedisplay ziet er ongeveer zo uit:

afbeelding 156-1

- Als de card die u gebruikt al data bevat die u niet wilt wissen, ga dan met de knoppen 10, 11 of 12 naar de regel ****New File**** tot deze invers wordt weergegeven.
- Druk op de knop 15 om het Whole Card-bestand op te slaan.

Een Whole Card laden

- Doe een CompactFlash card die één of meer Whole Card-bestanden bevat in het cardslot.
- Druk op de knop Disk op het bedieningspaneel. Het Disk/Util menu verschijnt in het display.
- Selecteer met knop 5 of 6 onder het display het menu Whole Card. Het informatiedisplay ziet er ongeveer zo uit:

afbeelding 157-1

- Links in het informatiedisplay ziet u een lijst met bestandsnamen. De huidige selectie wordt invers weergegeven.
- Gebruik de knoppen 2, 3 of 4 om de selectie omhoog te verplaatsen en de knoppen 10, 11 of 12 om de selectie omlaag te verplaatsen.
- Als u uw keuze hebt gemaakt drukt u op knop 6 of 14 om **Load** te selecteren. Het informatiedisplay ziet er nu ongeveer zo uit:

afbeelding 157-2

- Als u het Whole Card-bestand niet wilt laden drukt u op knop 6 om **Cancel** te selecteren. Als u het bestand wel wilt laden selecteert u met knop 14 **OK**. Het informatiedisplay ziet er dan als volgt uit:

afbeelding 157-3

Als de melding "Loading WHOLE. Please wait" verdwijnt is het bestand geladen in het geheugen van de XE-1.

Een Whole Card wissen

- Doe een CompactFlash card die één of meer Whole Card-bestanden bevat in het cardslot.
- Druk op de knop Disk op het bedieningspaneel. Het Disk/Util menu verschijnt in het display.
- Selecteer met knop 5 of 6 onder het display het menu Whole Card. Het informatiedisplay ziet er ongeveer zo uit:

afbeelding 158-1

- Links in het informatiedisplay ziet u een lijst met bestandsnamen. De huidige selectie wordt invers weergegeven.
- Gebruik de knoppen 2, 3 of 4 om de selectie omhoog te verplaatsen en de knoppen 10, 11 of 12 om de selectie omlaag te verplaatsen.
- Als u uw keuze hebt gemaakt drukt u op knop 8 of 16 om **Del** te selecteren. In het informatiedisplay verschijnt de keuze Cancel of OK om te bevestigen wat u wilt doen en het scherm ziet er nu ongeveer zo uit:

afbeelding 158-2

- Als u het Whole Card-bestand niet wilt wissen drukt u op knop 7 om **Cancel** te selecteren. Als u het bestand wel wilt wissen selecteert u met knop 8 **OK**. Het Whole Card-bestand wordt nu gewist van de card. Het informatiedisplay ziet er als volgt uit:

afb 158-3

Pitchbendwiel

Dit wiel vindt u links naast het klavier en is het linkse van twee wielen die zich daar bevinden. Met het pitch bend wiel kunt u de toonhoogte van de klank naar beneden of naar boven 'verbuigen'. Dit kan nuttig zijn bij het bespelen van klanken die een instrument nabootsen waarop de klank ook expressief kan worden verbogen, zoals (elektrische) gitaar, saxofoon, trombone, mondharmonica, contrabas of synthesizer.

U kunt instellen hoeveel de toon met het pitchbendwiel wordt verbogen en op welke groepen dit betrekking heeft. Het kan een zeer speciaal effect hebben om twee klanken tegelijk te bespelen waarvan er maar één op pitchbend reageert.

- Druk op de knop Control linksboven op het bedieningspaneel en het volgende scherm verschijnt in het display.

afbeelding 108-1

Hier kunt u voor elk van de klavieren en voor de drawbars en voices apart instellen hoever de toon wordt verbogen.

- Gebruik de knoppen onder het display om voor elke groep kiezen te kiezen uit 0 (geen effect) tot 12 (een octaaf verbuiging) en alle waarden daartussenin.

Modulatiewiel

Met dit wiel, dat u rechts naast het pitchbendwiel vindt, kunt u met de hand vibrato toevoegen aan de klank.

- Sla een toon aan en duw het modulatiewiel met uw linkerhand van u af. U hoort dat de toon wordt voorzien van vibrato.

Voorwaarde is dat het modulatiewiel is ingesteld om op de klankgroep te werken waar u op dat moment mee speelt. Hieronder leest u hoe u dat kunt instellen. Het modulatiewiel werkt niet op de drawbarklanken.

Op welke klankengroepen het modulatiewiel effect heeft kunt u als volgt instellen:

- Druk op de knop Control linksboven op het bedieningspaneel waarna het volgende scherm in het informatiedisplay verschijnt:

afbeelding 108-1

- Druk één keer op de knop Page Up links naast het informatiedisplay en u komt in de tweede pagina van het Control Edit menu. Linksboven in het scherm staat 2/7.

afbeelding 108-2

Hier kunt u instellen op welke klankgroepen het modulatiewiel effect moet hebben.

- Stel met de knoppen onder het display in voor welke groepen het modulatiewiel moet gelden. ON betekent modulatie-effect en OFF schakelt de werking van het modulatiewiel voor de betreffende groep uit.

Midi

Midi is een afkorting van Musical Instrument Digital Interface. Via Midi kunnen muziekinstrumenten en -apparaten met elkaar communiceren. Een keyboard kan bijvoorbeeld met een computer communiceren en een digitale piano met een klankmodule. Midi is een vastgelegde standaard die door iedere fabrikant van muziekinstrumenten en effectapparatuur wordt ondersteund. Op de XE-1 kunt u bijvoorbeeld een midipedaal aansluiten, zoals de XPK-100, om met uw voeten de bas te kunnen spelen, zoals op een orgel.

Via midi wordt geen geluid verzonden, alleen muzikale informatie. Een instrument kan bijvoorbeeld een ander instrument vertellen welke noten er moeten worden gespeeld. Deze informatie kan ook worden opgenomen in bijvoorbeeld een computersequencer en later weer worden afgespeeld, waarna het muziekinstrument de noten weer net zo zal laten horen als ze zijn opgenomen in de sequencer. De sequencer heeft niet het geluid onthouden of opgenomen maar alleen de speel informatie die via midi is verzonden. Een midiopname kan dus alleen maar worden afgespeeld op een instrument dat klanken kan opwekken, zoals een keyboard of midimodule (instrument zonder toetsen).

Alle midi-instrumenten hebben minstens twee midi-aansluitingen: midi-in en midi-out. Midi-in is voor het ontvangen van mididata van een andere instrument en midi-out voor het versturen van mididata naar een ander instrument.

afbeelding 114-1

In het bovenstaande voorbeeld kan de klank van het rechter instrument worden bespeeld met het klavier van het linker instrument. Het linker instrument verstuurt mididata via zijn midi-out naar het rechter instrument. Bij het indrukken van een bijvoorbeeld een c-toets wordt er via midi een zogenaamd note-on commando verstuurd voor c, waardoor de c gaat klinken op het rechter instrument en bij het loslaten van de toets wordt er een note-off commando voor c verstuurd, waardoor dezelfde c weer stopt.

afbeelding 114-2

In de bovenstaande afbeelding is er sprake van tweerichtingscommunicatie via midi. Het klavier van het linker instrument kan de klanken van het rechter instrument bespelen maar het klavier van het rechter instrument kan ook de klanken van het linker instrument bespelen. Beide instrumenten kunnen immers via hun midi-out aansluiting data versturen naar het andere instrument.

NB: Als u midi-in en midi-out op bovenstaande manier aansluit bij de XE-1, gebruik dan de midi-in 2 aansluiting om midi feedback of dubbele noten te vermijden.

Midi Thru

Veel instrumenten hebben ook een midi-thru aansluiting. Midi thru geeft de data die bij midi-in worden ontvangen ongewijzigd door. Op deze manier kan midi-thru als een soort 'verlengsnoer' worden gebruikt om meer dan twee midi-instrumenten op elkaar aan te sluiten. Zie onderstaande afbeelding.

afbeelding 115-1

In dit voorbeeld bespeelt het meest links instrument de klanken van het middelste én het rechtse instrument.

Audio en midi-aansluitingen

Een combinatie van midi- en audio-aansluitingen is ook mogelijk.

afbeelding 115-2

In het bovenstaande voorbeeld bespeelt u de klank van het rechtse instrument met de toetsen van XE-1 links. De midi-out van de EX-1 gaat naar de midi-in van het rechtse instrument.

De Line-out aansluiting bevat het geluid van een instrument wat door een versterker hoorbaar kan worden gemaakt. De XE-1 kan ook klanken van externe instrumenten door zijn eigen speakers laten horen omdat er op de achterkant van het instrument een line-in aanwezig is. Sluit de line-out van het rechtse instrument aan op de line in van de XE-1 en u hoort de klank van het rechtse instrument door de speakers van de XE-1.

NB: Natuurlijk hoort u in bovenstaande situatie ook de klank van XE-1 zelf door de speakers. Deze kunt u echter in het midimenu uitschakelen met de functie Local. Zie hiervoor pagina 120 en 121 van de Engelstalige handleiding.

In het volgende voorbeeld bespeelt u de klank van de rechter midi klankmodule vanaf het klavier van de linker XE-1.

afbeelding 115-3

De midi-out van de XE-1 is aangesloten op de midi-in van de klankmodule. De Line-out van de klankmodule is aangesloten op een versterker (amplifier) waardoor de klank van de module via de versterker is te horen. De line out van de module had natuurlijk ook op de line-in van de XE-1 aangesloten kunnen worden, zoals in het vorige voorbeeld werd gedaan.

Een computer gebruiken

Als een personal computer met de XE-1 wilt gebruiken kan dit op verschillende manieren. We geven een aantal voorbeelden.

Een Macintosh computer aansluiten.

- Schakel de XE-1 uit en stel het 4-standen schakelaartje achterop de XE-1 in op **Mac**.

afbeelding 116-1

- Sluit een computerkabel aan op de modemaansluiting van de Macintosh computer.
- Sluit de andere kan van de kabel aan op de ToHost aansluiting achterop de XE-1.

afbeelding 116-2

NB: De term serial I/F in de afbeelding is op het achterpaneel van de XE-1 vervangen door ToHost.

NB: Consulteer uw Hammond leverancier voor informatie over de juiste kabel voor uw Macintosh in combinatie met de XE-1.

Midi software gebruiken op de Macintosh

Om midi software te gebruiken als u de computer op de bovenstaande manier op de XE-1 hebt aangesloten handelt u als volgt:

- Configureer de modem-aansluiting als seriële poort.
- Stel het type interface (Midi interface clock) in op 1 MHz.

Een computer met Windows gebruiken

- Schakel de XE-1 uit en stel het 4-standen schakelaartje achterop de XE-1 in op PC1.

afbeelding 118-1

- Sluit een speciale computerkabel aan op de RS232-aansluiting (ook wel COM genoemd) van de computer.
- Sluit de andere kant van de kabel aan op de ToHost aansluiting achterop de XE-1.

afbeelding 118-2

NB: De term serial I/F in de afbeelding is op het achterpaneel van de XE-1 vervangen door ToHost.

NB: Consulteer uw Hammond leverancier voor informatie over de juiste kabel voor uw Windows-computer in combinatie met de XE-1.

Midi software gebruiken onder Windows

Om midi software onder Windows te kunnen gebruiken met bovenstaande aansluiting moet er een seriële mididriver op uw systeem worden geïnstalleerd. Uw Hammond leverancier kan u meer informatie geven over deze software driver.

Een computer gebruiken met geluidskaart

Als uw computer is uitgerust met een geluidskaart kunt u midi-in 2 van de XE-1 gebruiken om uw computer aan te sluiten. Een standaard geluidskaart in een Windows computer heeft meestal geen midi-aansluiting. In combinatie met een midi adapterkabel kan de Joystick-aansluiting hier echter voor worden gebruikt. Deze kabel is bij de meeste computerzaken en muziekwinkels die ook midiapparatuur verkopen verkrijgbaar.

- Schakel de XE-1 uit en stel het 4-standen schakelaartje achterop de XE-1 in op MIDI-2.

afbeelding 119-1

- Sluit de brede 15-polige plug aan op de joystick-aansluiting van de geluidskaart in de computer. Deze aansluiting ziet er zo uit:

afbeelding 119-2

- Aan de andere kant van de kabel vindt u twee midipluggen. Steek de plug met de aanduiding Midi-out (of een pijltje naar het uiteinde van de plug) in de Midi-in 2 van de XE-1. Steek de plug met de aanduiding midi-in (of een pijltje naar binnen toe) in de Midi-out van de XE-1. Onderstaande afbeelding verduidelijkt dit:

afbeelding 119-3

NB: Er zijn ook gespecialiseerde interne en externe midi-interfaces voor computers in de handel. Richt u tot uw Hammond leverancier voor meer informatie hierover.

Het Midi edit menu

- Druk op de knop Midi op het bedieningspaneel en de eerste pagina van het midi edit menu verschijnt in het informatiedisplay.

afbeelding 120-1 marge

afbeelding 120-2

Op deze pagina vind u de basisfuncties voor midi van de XE-1.

Midi Templates

Midi Templates (slablonen) zijn preset-instellingen die de XE-1 instellen voor gebruik in een specifieke midi-situatie. De volgende templates zijn beschikbaar:

- **Single** Voor als de XE-1 is aangesloten op een externe klankmodule
- **Double** Voor als de XE-1 is uitgerust met twee klavieren en is aangesloten op een externe klankmodule.
- **SeqEasy1** Voor als de XE-1 wordt gebruikt met één klavier in Easy Rec modus, aangesloten op een computer
- **SeqEasy2** Voor als de XE-1 wordt gebruikt met twee klavieren in Easy Rec mode, aangesloten op een computer.
- **SeqMulti** Voor als de XE-1 wordt gebruikt met één klavier in Multi Rec modus, aangesloten op een computer.
- **Seq16Tr** Voor als de XE-1 wordt gebruikt met één klavier in 16 Tracks modus, aangesloten op een computer.
- **Vocal** Voor als de XE-1 wordt gebruikt met een Vocal Harmonizer.

Een schematische afbeelding linksonder in het informatiedisplay geeft bij iedere modus aan hoe de midikabels moeten worden aangesloten. In de Appendix van de Engelstalige handleiding vindt u details over iedere template.

Het bovenste klaviertje in de afbeelding staat voor het klavier van de XE-1. Het achtste nootje met kader staat voor de interne klankopwekking van de XE-1. Midi-aansluitingen op het achterpaneel van de XE-1 worden als letters met donkere achtergrond weergegeven (Out, In2, ToHost) en externe apparatuur (module, computer) worden bovenin weergegeven.

- Maak met de knoppen 4 en 12 een keus uit de templates. Op het moment dat u met deze knoppen een template selecteert wordt deze nog niet ingesteld maar kunt u aan de afbeelding zien hoe de verbindingen in de betreffende template gaan lopen.

- Als u besluit een template te activeren kunt u deze met **Recall** - knop 6 of 14 - activeren.

Local Control

Aansluitingen

Op het achterpaneel van de XE-1 vindt u, naast de aansluitingen voor netstroom en Leslie die we in het begin van deze handleiding behandelden, veel meer aansluitingen.

afbeelding 4-1

In de bovenstaande afbeelding ziet u schematisch weergegeven wat er mogelijk is met alle controle-aansluitingen op de XE-1. We behandelen de aansluitingen aan de hand van de nummers in het schema.

4. Hier kunt u een voetschakelaar aansluiten zoals de Hammond FS-9H. Welke functie u met de voetschakelaar wilt bedienen vindt u in het menu Control.

- Druk op de knop Control op het bedieningspaneel en de eerste pagina van het Control editmenu verschijnt in het informatiedisplay.
- Druk drie keer op de knop Page Up links naast het informatiedisplay om op de vierde pagina van het Control editmenu te komen. In de linker bovenhoek staat nu 4/7.
- In de rechterkolom van deze pagina kunt u instellen welke functie u met de aangesloten voetschakelaar wilt bedienen:
 - Off - De voetschakelaar heeft geen functie
 - Leslie S/F - U schakelt de Leslie van langzaam naar snel en vice versa.
 - Sustain Upper - U schakelt de sustainfunctie voor het Upper klavier in en uit
 - Sustain Lower - U schakelt de sustainfunctie voor het Lower klavier in en uit.
 - Damper Upper - U gebruikt de voetschakelaar om de klank van Upper door te laten klinken als u het pedaal intrapt (vergelijkbaar met het rechter pedaal van een akoestische piano).
 - Damper Lower - U gebruikt de voetschakelaar om de klank van Lower door te laten klinken als u het pedaal intrapt (vergelijkbaar met het rechter pedaal van een akoestische piano).
 - Damper Pedal - U gebruikt de voetschakelaar om de klank van het baspedaal door te laten klinken als u het pedaal intrapt (vergelijkbaar met het rechter pedaal van een akoestische piano).
 - ProChord - U schakelt de functie ProChord met de voetschakelaar in en uit
 - Glide - U kunt met het pedaal de toonhoogte bij de aanslag omhoog laten glijden. De toon begint bij het intrappen een halve toon lager en beweegt zich daarna naar de originele toonhoogte.
 - Start/Stop - U bedient de Start/Stop knop van het Rhythym met uw voet.
 - Fill In 1 of 2 - U bedient de knoppen Fill In 1 of Fill In 2 op het bedieningspaneel met uw voet.
 - Manual Drum - U kunt als u de voetschakelaar intrapt de druminstrumenten vanaf het klavier bespelen.
 - Preset > - Als u de voetschakelaar intrapt wordt de Preset gekozen die één nummer hoger ligt dan de huidige.
 - Preset < - Als u de voetschakelaar intrapt wordt de Preset gekozen die één nummer lager ligt dan de huidige.

Glide

afbeelding 110-1

- Als u hierboven hebt gekozen voor Glide, ga dan naar met Page Up naast het display naar de volgende pagina van het Control editmenu (5/7).
- Hier kunt u instellen op welke klankgroepen de Glide functie moet werken. Stel met de knoppen onder het display de verschillende groepen in op **OFF** (geen Glide) of **ON** (wel Glide).

Damper

afbeelding 110-2

- Als u hierboven hebt gekozen voor Damper, blader dan met Page Up naar de zesde pagina van het Control, editmenu (6/7).
- Stel met de knoppen onder het display in welke klankgroepen moeten reageren op de Damperschakelaar. **ON** betekent dat een groep meedoet en **OFF** betekent dat Damper voor de betreffende groep niet werkt.

8. Dit is stroomvoorziening voor optionele onderklavier XLK-1 en het XPK-100 baspedaal. Hiermee worden deze onderdelen van netstroom voorzien, zodat u voor hen geen aparte netadapters in het stopcontact hoeft te hebben.

6, 9, 7, 10, 13. Dit zijn midi- en ToHost-aansluitingen. Hierover leest u meer in het hoofdstuk Midi.

afbeelding 5-1

1. Hiermee krijgt de XE-1 stroom uit het stopcontact.
2. Line Out - Hiermee kunt u de klank van de XE-1 via een externe versterker versterken of opnemen en eventueel met andere instrumenten op een geluidsmixer aansluiten.
3. Hiermee kan de XE-1 op een externe Leslieversterker worden aangesloten.
5. Hier kan het Hammond expressiepedaal EXP-100F worden aangesloten waarmee verschillende functies van de XE-1 kunnen worden bestuurd. Het pedaal heeft een volumefunctie en een extra schakelaar. U kunt er dus twee functies tegelijk mee bedienen. Welke functie u met de schakelaar wilt bedienen kunt u als volgt instellen.
 - Druk op de knop Control op het bedieningspaneel en het Control editmenu verschijnt in het display.
 - Druk drie keer op de knop Page Up links naast het informatiedisplay om op de vierde pagina van het Control editmenu te komen. In de linker bovenhoek staat nu 4/7.
 - In de linker kolom (knoppen 2 en 10 onder het display) stelt u in welke functie u met de schakelaar aan het expressiepedaal wilt bedienen. Lees hierboven bij de optie 4 welke functies aan deze schakelaar kunnen worden toegekend.

Op welke manier het volume van de XE-1 wordt bestuurd kan worden ingesteld op pagina 3 van het Control Editmenu.

- Ga met de knop Page Down één pagina terug naar de derde pagina van het Control editmenu. In de linker bovenhoek staat nu 3/7.
- Stel met de knoppen 4 en 12 onder het display in op welke manier de expressiefunctie van de XE-1 moet worden bestuurd:
 - Exp.Pedal - Expressie wordt bestuurd met het aangesloten expressiepedaal EXP-100F.
 - Midi-in - Expressie wordt bestuurd via midi. Als een op de midi-ingang van de XE-1 aangesloten apparaat midi controller 11 stuurt verandert het volume van de XE-1 overeenkomstig de waarde die wordt ontvangen.
 - Sequencer - Expression wordt bestuurd vanuit de opnamen die u in de interne sequencer heeft gemaakt.

11. Via Line Out kan een extern instrument of andere klankbron (cd-speler, minidiskspeler) via de luidsprekers van de XE-1 worden versterkt.

12. Via Microphone In kan een microfoon op de XE-1 worden aangesloten. Via Microphone Out kan het microfoonsignaal apart van de andere klanken van de XE-1 via een mixer worden versterkt. Er zijn draairegelaars voor het volume naast de in- en uitgang te vinden.

14. Via deze uitgang sluit u een hoofdtelefoon op de XE-1 aan. De interne luidsprekers worden dan uitgeschakeld en u kunt op de XE-1 spelen zonder iemand anders te storen. Het effect van de interne Leslie is ook via de hoofdtelefoon hoorbaar.

Belangrijke mededeling - Batterij

Uw Hammond XE-1 gebruikt een geheugen (RAM) om uw wijzigingen van Presets, User Rhythms Custom Styles, etc. vast te houden. Dit geheugen wordt op spanning gehouden door een knoopbatterij. Als het voltage van de batterij te laag wordt verschijnt een waarschuwing in het informatiedisplay:

afbeelding 165-1

Dit is het sein om van uw bovengenoemde instellingen een veiligheidskopie te maken op diskette of CompactFlash card. Laat de batterij van uw XE-1 zo snel mogelijk vernieuwen bij uw Hammond dealer.

Als er geen batterij in de XE-1 aanwezig is of de batterij is helemaal leeg verschijnt de volgende melding in het informatiedisplay:

afbeelding 165-2

Nadat de bovenstaande boodschap is verschenen herinitialiseert de XE-1 zichzelf en de fabrieksinstellingen worden hersteld. Het is daarom aan te bevelen om regelmatig een veiligheidskopie van belangrijke instellingen te maken.